ఆంధ్ర ప్రచారిణీ గ్రంథమాల

మాయావిని

గౌరవ సంపాదకులు:

కవిరాజహంస, కవికులాలంకార

శ్రీ వేంకట పార్వతీశ్వర కవులు

పునర్ముద్రణము:

వెల రు.0-12-0.

కాకినాడ ముద్రాక్షరశాల, కాకినాడ. ఇ. జి. 19-1946-1000.

ప్రథమఖండము.

౧

ఒకనాఁటి ప్రత్యూష కాలమున దేవేంద్రవిజయుఁడు పోలీసు స్టేషనుకు వచ్చి ఇనస్పెక్టరు రామకృష్ణ బాబును జూచెను. దేవేంద్రవిజయుఁ డొక్కఁడే, సుప్రసిద్ధుఁడు, సుదక్షుఁడు, శ్రేష్ఠుఁడు నగు నపరాధిరహస్యపరిశోధకుఁడు. అతని భయముచే పట్టణ మందనేక చోరులు తమచౌర్యములను మానుకొనిరి. దోపిడీకాండ్రనేకులు తమదోపిడీకార్యములకు నీళ్ళు వదలుకొనిరి. మోసగాండ్రనేకులు తమకపటకృత్యములను వదలిపెట్టవలసినవారైరి. వేయేల? స్వకృత్యములయం దవిధమగు వ్యాఘాతము సంఘటించుట చే నాకూ్రరులందఱును రేయింబవలు దేవేంద్రవిజయుని మరణమును గోరి త్రికరణశుద్ధిగాఁ దమయిష్టదేవతలకు మ్రొక్కుకొనుచుండిరి. అందఱును భయపడుచుండిరి; భయపడనిది గర్వితయగు నొక్క జమీలియా మాత్రమే! ఎంత ప్రార్థించిన నించుకంతయు సాహాయ్యము చేయఁజాలని యిష్టదేవతలఁ గొలుచుటవలన నేమి లాభమని యెంచి జమీలియా మాత్రము స్వహస్తములతోనే దేవేంద్రవిజయునిఁ జంపవలయు నను సాహసముతో నొకసారి వచ్చియు మరలఁ బ్రతికి బయటఁ బడియెను. ఆవిచార మామెహృదయమున నెలఁకొ

చుండెను. దేవేంద్రవిజయుఁడు బుద్ధిశాలియును, క్షమాశాలి యునై యుండెను. అట్లే కానిచో నామె కాతఁడు క్షుద్రపిపీలికాసదృశుఁడై యుండును. అప్పు డామె యాతని దనపదతలముల ద్రొక్కివైచి మనఃక్రోధమును దీర్చుకొనియే యుండును. అట్లు సాగినది కాదు. ఎట్లును ఎప్పుడును నాతఁడే యామె దర్పము నణంచివైచుచుండెను. ఇది యంతయు భావించుచు జమీలియా మాటిమాటికి నాశాభపాటు నందుచుండెను.

ఎప్పుడు దేవేంద్రవిజయుఁడు రామకృష్ణబాబునొద్దకు వచ్చెనో, యప్పు డాతఁడు నిశ్చింతభావముతోఁ చలువగొట్టముపైనున్న యొకచిన్నచుట్టను బన్నులతో గట్టిగఁ గఱచిపట్టి ధూమపానముఁ జేయుచుండెను. అట్లే పరమనిశ్చింతభావము తోఁ, దెఱచియున్న గవాక్షద్వారమునఁ జుట్టలు చుట్టుకొని వెలుపలకుఁ బోవుచున్న యాధూమమును జూచుచుండెను. అంకట ప్రాతఃకాలముననే దేవేంద్రవిజయుఁ డాకస్మికముగా నచ్చటికి వచ్చుచుండుటను జూచి యాతఁ డించుక విస్మితుఁ డయ్యెను. సవ్యాసముతో నాతనిఁ దనపార్శ్వమునం దున్న కుర్చీపైఁ గూర్చుండఁ బెట్టుకొని "బాబూ! ఏమి సమాచారము? ఏమి కథ? ఏదియో విశేష ముండియుండును!" అనియెను.

"వ్యాపారము చాల నాశ్చర్యకరమైనది. ఇది యలౌకిక వ్యాపారమే. ఇట్టివిచిత్రము నిదివఱ కెవ్వరును గని విని యుండరు."

" ఈసంఘటన మంతటి యాశ్చర్యకర మైనదియా ?"

" అత్యలౌకిక మైనది. ఈభౌతికవ్యాపారమును గూర్చి విన్నచో మీరుగూడ నాశ్చర్యమున మునిఁగిపోవుదురు !"

" సెబాస్ ! నేనుగూడ విస్మితుఁడ నగుదునా ? చూతముఁ ! పదిసంవత్సరముల యీనడుమ సాధారణముగా నేనొక్కమారైన విస్మితుఁడ నైతినో లేదో చెప్పఁజాలను. నే నాశ్చర్యపడవలసివచ్చినచో నీసంఘటనము చాలఁ గ్రొత్తదియే కావలయును."

"ఫూల్ సాహెబువిషయము మీ కుజ్ఞప్తియందున్నదా ?"

" అది విలక్షణమైనదియే ! విచిత్ర మైనదియే !"

" చాలదినములవఱకును మాయామనోరమ మైయుండి లేనకటాధికారమును బ్రదర్శించుచుఁ దుదకు "హజరత్ బంగాళాయం" దాత్మహత్యగావించుకొనిన జమీలియా మీకు జ్ఞప్తియం దున్నదా ?"

" ఆహా ! అది పిశాచి యైనదా యేమి ?"

" నిజముగా నామెయే పిశాచి."

" ఆమె యేమి యైనది ?"

" ఆమె మరణవృత్తాంతము మీ స్మరణయం దున్నదా ?"

" బాగుగ నున్నది."

" ఎంతవఱకు జమీలియాదేహము గోరియందుఁ బెట్టలేదో, యంతవఱకు నే నాకళేబరమును జాగరూకతతోఁ గాచు

చుండుటను గాంచి మీరును కాళీఘాటుస్టేషను ఇనస్పెక్టరు ను నన్ను హాస్యము చేసితిరి. అది యిప్పుడు జ్ఞప్తి యుందున్నదా?"

"గోరీయందు బెట్టునపుడే గాదు; సంపూర్ణముగా మన్ని గప్పుచుండునపు మీదృష్టి సమభావముతో దానిమీఁదనే యుండెను. జేవేంద్రబాబూ! ఆసంగతి జ్ఞప్తికి వచ్చినప్పుడెల్ల నవ్వువచ్చుచుండును." అని యాతఁడు నవ్వసాగెను.

"నేనట్లు చూచుట వ్యర్థము కాలేదు. నేను భావించినట్లే జరిగినది. అప్పుడు నేను ముఖ్యముగా నొకదూరము యోచింపవలయునో యంతదూరము యోచింపలేదు. ఇంకను గొంతకాల మాగోరీపై విశేషదృష్టి నుంచి యున్నచో బాగుగ నుండెడిది."

"సరియే విశేష మేమియో చెప్పుఁడు. మీముఖము వ్యక్తోత్సాహభావముతో నగపడుచున్నది. గోరీపై మనుష్యుని కాపుంచితిరా?"

"ఔను. వారముమాత్రమే యుంచితిని."

"ఎప్పుడైతే మరణించినదో ఎప్పుడైతే నైదుమూరల లోతు గలగోరీలోఁ బాతిపెట్టితిరో, అట్టిదానిపైకై మీ రొకవారము కా పుంచితిరా? ఇప్పుడును మాటిమాటికి నింకను గొంతకాలము కా పుంచినచో బాగుగ నుండు నని చెప్పుచున్నారా? ఈమాటల కర్థ మేమున్నది? మంటిలోఁ బూడ్చిన వా రప్పు

లైన వారము వఱకు బ్రతికియుండుట కలదా ? ఇది నాబుద్ధి కసాధ్యముగా నున్నది."

"ఇది యసత్య మని చెప్పఁబోను. ఈవిషయమున సాధారణజను లైనచో జీవించుట యసంభావము."

"దేవేంద్రబాబూ ! మృత్యువునకు సాధారణ మేమి, అసాధారణ మేమి ?"

"అరబ్బీదేశపు ఫకీరులు గోరిలను ద్రవ్వి శవములను జీవములు వచ్చునట్లు చేయుచున్న సంగతి నెప్పుడును వినలేదా?"

"అనేక సమయములం దనేక పర్యాయములు విని యున్నాఁడను"

"వా రేమి చేయుదురో యెఱుఁగుదురా ?"

"ఆహా ! కొంచెముగా —"

౨

దేవేంద్రవిజయుఁడు చెప్ప నారంభించెను. "అరబ్బీ దేశపు ఫకీరులు మూలికల మూలమున నట్టి విచిత్ర కార్యము లనేకములు చేసియున్నారు. గొప్పగొప్పపరీక్షలు నిచ్చిన డాక్టరులుగూడ వానిమర్మమును గ్రహింపఁ జాలకపోయిరి. ఇట్లుండఁగా నొకనాఁ డందఱుఁ జూచుచుండఁగ ఫకీరు నొకనిని సమాధి చేయించిరి. ఫకీరును సమాధిలో నుంచినదినము మొదలుకొని యొక నెలవఱకు నాగోరిపై నడతెగకుండ నొకక న్నుంచి శిరమయు సని స్థిరపఱచుకొని యాస్థలమునం దొక్కని గావలి

పెట్టిరి. ఒకరాత్రి యాసమాధినుండి యాఫకీరు నెవ్వరో వైకిఁ దీసిరి. పరక్షణముననే ఫకీరుమృతదేహమునఁ జైతన్యోదయ మైనచిహ్నము లగపడియెను. పిమ్మట నాతఁడు తినుట, కూర్చుండుట, మాటలాడుట, స్వేచ్ఛగా నిచ్చటినుండి యచ్చటికి దిరుగుట మొదలగునవి చేయఁగలవాఁ డయ్యెను. ఒకచిన్న మాట. అతఁడు మునుపటివలెనే బలిష్ఠశరీరుఁడై వెలిపోయెను."

రామకృష్ణుఁడు నవ్వుచు "చెప్పెడివాఁడు పిచ్చివాఁడైనచో వినెడివానికైన వివేక ముండవలదా?" అనియెను.

"నేను పిచ్చివాఁడ ననియేనా మీయూహ ?"

"కాదు."

"మీకు నమ్మక ముండక పోవచ్చును. నేను కన్నులార నట్టిసంఘటనముల నెన్నిటినో చూచితిని. అందువలన నట్లు జరుగుట సహజ మనియే నమ్ముచున్నాను."

"బాగు! ఇన్నిమాట లెందుకు? చెప్పుఁడు! మీగార చంద్రిక ఆ జూమల మరల నుద్భవించినదా యేమి?"

"డాక్టరు ఫూల్‌సాహేబు చాలదినము లారబ్బదేశమునం దుండెను. తరువాత కామరూపదేశ మంతయుఁ దిరిగెను. అతఁ డనేకమూలికలను మంత్రములను దెలిసికొనెయెను. అతని సామర్థ్య మసాధారణ మైనదియే."

"ఔను. ఆసామర్థ్య మంతయు నాతఁ డందఱకును జూపించియే మరణించినాఁడు."

"జమల యాతని శిష్యురాలు. శిష్యురాలుమాత్రమే కాదు ప్రియురాలుకూడను."

"ఎఱుఁగుదును. జమల సాధారణస్త్రీ కాదు."

"గురునిచాతుర్యముకంటెను శిష్యురాలి చాతుర్యమే హెచ్చైనది."

"ఐ యుండవచ్చును. ఇప్పుడు జరిగిన దేమి!"

"ఆ జమల అనాకపిశాచి ఇంకను మరణింపలేదు."

రామకృష్ణుఁడు విస్మయముతో "ఎంతటి యాశ్చర్యము! అది యెట్లు? చెప్పుఁడు!" అనియెను.

"నేనావిషయమును గూర్చియే మీకుఁ జెప్పుటకు వచ్చితిని. ఆమె బ్రతికియున్న పక్షమున శీఘ్రముగనే మీకుఁ దగిన నిదర్శనములు దొరకును. ఆమె సాధారణస్త్రీ కాదు. తనచేతులార లెక్కలేని నరయజ్ఞములను జేసియున్నది. గోరిని త్రవ్వి చూచినచో నామె మరణించినదియు బ్రదికియున్నదియు రూఢిగఁ దెలియవచ్చును. తెలిసికొనుట కదితక్క వేఱుపాయము లేదు."

"ఆమెను పాతిపెట్టి యెన్నిదినములైనది?"

"నేటిసాయంకాలమున కిరువదినాలుగు దినములు."

"ఇన్నాళ్లు గోరిలో నున్నమృతదేహమును బైకిఁదీయుటకు సాధ్యమగునా? మీరు దీనినిగూర్చి బాగుగ నాలోచించితిరా?"

"మృతదేహము మీ కెక్కడ దొరకును? గోరీయందు నేమియును లేదు. చూడుఁడు!"

"ఈభ్రాంతి మీ కింకను వదల లేదు."

"అగును."

"దేవేంద్రబాబూ! వ్యాపార మేదియో చెప్పుఁడు చూతము!"

"శ్రీశచంద్రుఁ డనుచతురమతి యగునొకబాలకుఁడు వారియొద్ద నపరాధరహస్యపరిశోధనవిద్య నభ్యసించుచున్నాఁడు. 17. క." పులిందారసేరమునం దాతఁడు వారికి మిగుల సాహాయ్యము చేసియున్నాఁడు. ఏశ్మశానమార్గమునందు జమలగోరీ యుండెనో, ఆశ్మశానమార్గమున శ్రీశచంద్రుఁ డొకచోటికిఁ బోవుచుండెను. పోవుచు జమలగోరీ నొకసారి చూడవలయునని దానిని సమీపించెను. జమల యాతని మహావిపదంధకారమునఁ ద్రోసియుండుటచే నాతఁ డెన్నటికిని జమలను మఱవఁ జాలఁడు. వయసున నంత పెద్దవాఁడు కాకపోయినను శ్రీశుఁడు బుద్ధిసంపత్తునఁ జాలఁ బెద్దవాఁడు. అతనిదృష్టి మిగులఁ దీక్ష్ణమైనది. జమలగోరీమీఁద నున్న మన్ను త్రవ్వియుండుట జూచి యాతనిమనసున నొకవిధ మగుసందేహము కలిగెను.

పిమ్మట నాతఁ డొకకొన్ని కాగితపుముక్క లక్కడఁ బడియుండుట జూచెను. ఒకముక్కమీఁద జమలపేరు వ్రాసియుండెను. అందువలన నాతని సందేహ మఱింత బల

మయ్యెను. అతఁడు కాగితపుముక్కల నన్నిటిని వెనక నారంభించెను. ఈవిధముగనే చిన్నచిన్నకాగితపుముక్కలు నాలుగువైపులకును నెగిరి పోయియుండుటను జూచెను. అదినమంతయు నాతఁ డా కాగితపుముక్కలనే విశేషముగా సంగ్రహించుకొని యింటికి వచ్చియుండెను. అతఁడు నాకుఁగూడ నావిషయమును దెలియఁజేయ లేదు. తానే చినిఁగిపోయినముక్కల నన్నిటిని క్రమముగా నొక్కచోటికిఁ జేర్చి జిగురుతో మఱియొక కాగితముపై నంటించెను. ఇది విశ్వసింపఁదగినది."

"శ్రీశుఁడే యీ కాగితపుముక్కల నన్నిటిని సరిగ నంటించుటకు సమర్థుఁడయ్యెనా?"

"అవును."

"కాదా? అతఁ డెంతటివాని శిష్యుఁడు! తరువాత!"

"అతఁడు నిన్నటిరాత్రి యాపత్రమును దెచ్చి నాచేతి కిచ్చెను. అత్యాశ్చర్యకర మగునట్టి పత్రమును నేనెవ్వఁడును జూచియుండ లేదు."

"ఎంతటి యాశ్చర్యము! నేను దానిని జూడవచ్చునా?"

"నాయొద్దనే యున్నది. శ్రీశుఁ డాపత్రమును జదువుటకనుకూలముగాఁ జేసియే నా కిచ్చియున్నాఁడు! ఆపత్రమునకు మొదటివి రెండుమూఁడు శకలములును, నడుమ నొకటి రెండు ముక్కలును దొరకకుండఁ బోయినవి. శ్రీశుఁడు స్వయము

ముగ నా పత్రిఖండము లను భరిగాఁ జేర్చియున్నాఁడు. చూఁడుఁడు!"
అని దేవేంద్రవిజయుఁ డాయుత్తరము నాతని చేతి కిచ్చెను.

3

ఆయుత్తరమునం దిట్లున్నది:

"——వలను గాలేదు. ఆలసించుటకు సమయము కాదు. బ్రదికియున్నచోఁ జేసెదను. ఏమి చేయుదును? దౌర్భాగ్యవశమున నిన్నుఁ జూచుట కవకాశము కలిగినది కాదు. విశేషకాష్టమునకై బాలీగంజివైపునకు బయలుదేరి పోవుచున్నాను. అక్కడ నేను బదుకను దొరకిపోవచ్చును! అట్లు జట్టువడుటయే తటస్థించినచో నేను నీతోఁ జెప్పినట్లుగనే యాత్మహత్య చేసికొందును. నేను మరణించిన దినము మొదలుకొని మూఁడవ దినములవఱకు గోరీమధ్యమున జీవించియే యుందును. ఇష్టమున్నచో నీవు నన్నుద్ధరింపవచ్చును. నిర్దిష్టసమయమునకు ముందుగ వచ్చి యొకరాత్రి నీ ప్రయత్నము చేయవలయును. నిర్దిష్టసమయమున కొకరాత్రి దాఁటిపోయినచో నీ వా ప్రయత్నమును జేయనక్కఱ లేదు. అట్టి ప్రయత్నము విఫలమై పోవును.

గోరినుండి నన్నుఁ బయటికిఁ దీసి చూచినచోఁ బన్నులు గిట్టకఱచుకొనిపోయి యుందును. అప్పుడు నీవు ప్రయత్నపూర్వకముగా నానోటిని దెఱచుము. పిమ్మట నీసీసాలో మాయాపధము నైదారుచుక్కలు నానోటఁ బోయవలయును.

ఈయెనిమిదిచుక్కలకంటె నొకచుక్కయైన హెచ్చుగఁ బడనీయకుము! జాగ్రత్త! పిమ్మటఁ జేయవలసిన దేమియును లేదు. ఆఱుగంటలవఱకును గనిపెట్టుకొని యుండవలయును.

నీవు నాయీయాటంకముల నన్నిటిని దప్పింపఁగలిగినచో నన్నుద్ధరింపఁ గలిగినచో ఆఱుగంటలకుఁ దరువాత నేను నీతో మాటాడుదును. నాప్రాణములు నీవలన నిలిచిన పని చెప్పెదను. ఇంత యెందులకు? నేను నీభార్యనైనచో మొదటినుండియును జేసిన యసంఖ్యాకములగు నాపాపములను నీవు మఱచిపోవలయును. నీవు మఱచిపోవునట్లు నేను జేసికొనఁగలను. బ్రదికించుకొనుము. రక్షింపుము. నేను నీదాననే యయ్యెదను. పూర్ణిమనాఁటి కిరువదితొమ్మిదిదినములు జ్ఞప్తియుంచుకొనుము. తరువాత నొకగడియ మీఱిపోయినను, మితితప్పినవెనుక నన్ను బ్రదికింపఁజాలవు. నేను మరణించెదను. నాకుఁ బ్రాణదానము చేయుము. నా యీప్రాణము నీవు బ్రదికించుకొనెడి యీప్రాణము చిరకాలము నీయధీనమునందే యుండును.

నీప్రేమాకాంక్షిణి,

జమల.

౪

రామకృష్ణుఁడత్యాశ్చర్యముతో నిట్లనియెను! "ఇదేమియాశ్చర్యము! దేవేంద్రబాబూ! జమల నిజముగా గోరినుండి లేచిపోయినదో యుండు ననుకొనియెదను!"

"నాకు నదియే నమ్మకము."

"ఎప్పుడైన నట్లు జరిగియుండునా?"

"జరగ కేమి? జరిగినది కాదా!"

"శ్రీశచంద్రుఁడు గొప్పపొరపాటు చేసినాఁడు. ఎవ్వరి పేర నీయుత్తరము వ్రాసినదో వారిపేరు గలకాగితమునే యతఁడు వెదక మఱచినాఁడు. ఇదియే గొప్పవిషయము. ఆకాగితపుముక్కలనుగూడ వెదకి తెచ్చినచో బాగుగ నుండును."

"వెదకినను దొరకలేదు. రామకృష్ణబాబూ! ఇప్పుడొకమాట చెప్పవలసి యున్నది."

"ఏమి?"

"రండు! ముందుగ మనము జామలగోరీని దర్శించి సంగతిసందర్భములను గనిపెట్టుదము. అప్పుడు సత్యాసత్యములు బయలుపడును. తరువాత మనము వానినిగూర్చి మాటాడుకొనవచ్చును."

"మంచిది. నేను సిద్ధముగనే యున్నాఁడను."

"నేఁటిసాయంకాలమా?"

"అట్లే కావచ్చును."

"రెండుగంటలకు వచ్చినచో నిక్కడఁ గాని, యక్కడఁ గాని నన్ను మీరు చూడవచ్చును."

"మీరే రెండుగంటలకు సరిగ నిక్కడకు రావలయును. వచ్చునప్పుడు గంగాధరునిగూడఁ దీసికొని రావలయును. అమా-

ర్గమునఁ బోవుచు సూపరింటెండెంటును బండిలోఁ గూర్చుండఁ బెట్టుకొని రావలయును. పిమ్మట నందఱమును జేరి జమలిగోరి యొద్దకుఁ బోవుదము."

"నేను నాగుఱ్ఱపుబండిని దీసికొని వచ్చెదను. అందుల కై మీరు కనిపెట్టుకొని యుండ నక్కఱ లేదు. నేను సరియైన వేళకే వచ్చెదను. శ్రీశచంద్రునిగూడఁ దీసికొని వచ్చెదను. మీ రీలోపల సరియైన కట్టుదిట్టములను జేసియుంచుఁడు."

"నే నిక్కడిపను లన్నిటిని నెఱవేర్చెదను."

"నామాట జ్ఞప్తియం దుంచుఁడు. నిశ్చయముగా గోరి యందు శవము దొరకదు. చూతురు గాని— చూచి తరువాతి ప్రయత్నములను జేసికొనవచ్చును."

"మంచిది. దేవేంద్రబాబూ! చూచుటకుఁ బోవుదము"

"జమలి తనమరణానంతరమునఁగూడ నన్ను వెంటా డింతు నని భయపెట్టుచుండెడిది. ఈవిషయమును మీ కెన్నఁ డును నేను చెప్పలేదా ?"

"లేదు."

"ఆమెగోరిమీఁద కన్నెంచి దొట్లు చేయుట కిది యొ క్కటియే కారణము. నే నిప్పు డామెభయప్రదర్శనమునకుఁ గారణమును దెలిసికొంటిని. ఆమె నాతోఁ జెప్పినట్లే చేసినది."

"నేను మరణించినపిమ్మటఁ గూడ నా సంకల్పము లన్ని యును నెఱవేర్చుకొందును. అట్లు చేయనిచో నాపేరు జమలి కాదు అని చెప్పినదఁట."

"మొదట మీ మనస్సున కిది స్ఫురింపలేదా? ఇప్పు డాలోచించి యామె యభిప్రాయములను, ఆమె చెప్పినమాటలను జ్ఞప్తికిఁ దెచ్చుకొనుచున్నారా?"

×

రెండుగంటలకు సరిగా వెనుకఁ జెప్పిన స్టేషను కెదురుగ నొకబండి వచ్చి నిలిచెను. దానిలో దేవేంద్రవిజయుఁడును వానిమేనల్లుఁ డగు శ్రీశచంద్రుఁడును గూర్చుండి యుండిరి. అప్పుడు రామకృష్ణబాబు సామాన్యవేషముతోడను, గంగాధరబాబు (మఱియొక ఇన్స్పెక్టరు) పోలీసువారి యూనిఫారము దుస్తులతోడను వచ్చి దేవేంద్రవిజయునిబండిలోఁ గూర్చుండిరి. బండివాఁడు బండిని నడిపింప నారంభించెను. బండి వచ్చి సూపరెంటెండెంటుగారి యింటి కెదురుగ నిలిచెను. సూపరెంటెండెంటుకూడ వచ్చి బండిలోఁ గూర్చుండె నని వేఱుగఁ జెప్పవలయునా?

యథాసమయమున కందఱును సమాధిక్షేత్రమునకు వచ్చి శ్రీహూవరాణిని యొఁజామమున పూడ్చిపెట్టిన స్థలమునకుఁ బోయి నిలిచిరి. అక్కడ నిరువురుకూలివాండ్రు గడ్డపార మొదలగు సాధనములతో నిలిచియుండిరి. సూపరెంటెండెంటు ఆజ్ఞ యిచ్చినతోడనే వారు జామలగోరీని త్రవ్వ నారంభించిరి.

గోరీనుండి శవపుఁబెట్టెను బైకిఁదీసి దానిమూఁతను దెఱచినతోడనే యేదియో విశేషము జూడవచ్చునని వారు తలంచి

చుచుండిరి. అందుకొఱకే యామున్సిఫు పోలీసువారును, ఆయా రేప్ర రపరాధపరాన్వేషణశోధనములను జేయించుచుండిరి. కొంతసే పైనపెట్టెట శవముపెట్టెను గోరీనుండి మీదికిఁ దీసిరి. ఆపేటిక చాల బరువుగా నుండెను. అందువలన నక్కడ నున్న వా రందఱును "పేటిక పట్టిన గాదు. జుమలిదేహ ముండియే తీరవలయును." అని యనుకొనిరి. దేవేంద్రవిజయుఁడు తన కక్కడ నవమానము కలుగునో యని చింతించుచుండెను

రాజకృష్ణబాబు దేవేంద్రునిపై పునఃఁ దిరిగి పరిహాసద్యోతకముగ భ్రూభంగము జేయుచు నవ్వ నారంభించెను. దేవేంద్రవిజయుఁ డసమానముతోడనే రహస్యభావమును గూర్చి యోచించుచు నంతులను గ్రహించుచుండెను. పరక్షణముననే శవపేటికాద్వారము తెఱచిరి. అప్పుడు దేవేంద్రవిజయుని మ్లానవదనము ప్రఫుల్లమయ్యెను. ఒకవిధ మగు విస్మయసూచకశబ్దము పెల్లరికంఠములనుండియు బయలువెడలెను. అందఱును చకితహృదయులై విస్మయవిస్ఫారితనేత్రములతో నా శవపేటికపై పునకే చూడసాగిరి. వారు పెట్టెయందు శవమునే చూచుచుండిరి కాని, అశ వెవ్వరిదో! జుమలిది కాదు. స్త్రీశవమే కాదు. పురుషశవము. గొప్పవారి యువకులవంటి యుడుపులను ధరించిన సుందరయువకునిది.

దేవేంద్రవిజయుఁడుతక్క మిగిలినవా రందఱును, స్తంభితులును, విలుప్తచైతన్యులునై పోయిరి. చాలసే పయిన

పిమ్మట రామకృష్ణబాబు తెలివి దెచ్చుకొని దేవేంద్రవిజయుని జూచి, "దేవేంద్రబాబూ! ఈవ్యాపార మెట్టిదని మీ కేమైనఁ దెలిసినదా?" అని యడిగెను.

"ఏమి జరిగినదో నా కంతయును దెలిసిపోయినది."

"మీ రేమి తెలిసికొంటిరి? నాకును గొంచెము తెలియఁ జెప్పుడు. నేను స్వప్నము గాంచుచున్నట్లు తోఁచుచున్నది."

దేవేంద్రబాబు (మృతదేహమును జూచి) "ఈతనికే జుమల యీయుత్తరము వ్రాసియుండవలయును. ఈతఁడే మా పిశాచిచే వశీకృతుఁడై యుండవలయును. ఆమె చెప్పినవిధముగా నీతఁడా కార్యమును జేసియుండవలయును. జుమల నీతని కేయేవిధముగాఁ గార్యమును జేయు మని చెప్పినదో, ఆవిధముగనే సమయోచితోపాయములచే నీతఁడు జుమల నుద్ధరించి యుండవలయును. పిమ్మట నాపిశాచి తన్నుద్ధరించిన వానిని జంపి తనశవపేటికలో నాతనికళేబరము నుంచి తనకోరి యుండే యాతనిని బూర్తి సఫలాయిత మైనది. జుమల యిప్పు డీదేశమునందే యున్నదనియే నానమ్మకము. ఈవ్యక్తియే జుమల నుద్ధరించుటకై వచ్చియుండు ననుటకు సందేహము లేదు. ఈ తరుణుఁ డీరహస్యములను, నాయొక్కచరిత్రమును బాగుగ నెఱిఁగియున్నవాఁడు. అందువలన నితఁ డెవ్వడైన నితరులతోఁ దన రహస్యమును జెప్పివేయునేమో యనుభయముచే జుమల

ఆత్మని వధించివైచినది. ఇక్కడ దండయాత్ర జాతుల వారికిఁ జిన్న తనిదే యనుకొనుచుండుటచే నా నచ్చటనున్న సహాయముగా పొందనచ్చు నని యామె తలంచియుండును ఇట్టి తప్పకెను.

దేవేంద్రుని మాటలనుగూర్చి యాతఁడు ఆలోచింపసాగెను.

రామ : దేవేంద్రబాబూ! మీ శేఖయం ... విషయము మాత్రము మాకు సరిగాఁ దెలియలేదు. మీరు కేసు లోని తెల్లబట్ట చూచినచో నీమనుష్యుని మృతదేహము ... పడిన కాలమునుండి యెక్కుడనే యున్నదని తోఁచుట లేదా?

దేవేం : తెలియును.

రామ : ఈదేహమును దినములనుండి యున్నట్లు ... గనబడుట లేదు.

దేవేం : ఇందులకు రెండుకారణములున్నవి.

మాధవరా : ఐదుదినములనుండి యున్నశవ ... ప్రొత్తదిగనే యుండుటకుఁ గారణమేమి?

దేవేం : మొదటికారణము. మనుష్యునాశి ... జంపుటయే. అందువలన శరీరములోనిరక్తము బయటికి పోయి ... కపకాశము కలిగినది కాదు. మరణించినవెంటనే ... వెలుపలిగాలి విశేషకాల మీమృతదేహమున సంచరించుటకు వలను గాకపోయినది. ఇదియే రెండవకారణము.

సూశ : ఆ దేమో జరిగిపోయినది. ఇప్పు డీ నేరమును గప్పిపెట్టుటని మనమీఁద నున్నది. జమీం యీహాత్య నెట్లు చేసి నది? ఆమెను జాకీపెట్టినప్పు డామెయొద్ద శస్త్రశస్త్రములు లేవి యున్న లేవే?

దేవేం : లే దని యొక్కనికొకయెదను. అనాథభాగ్యుఁ డామె సద్గతిఁ జేయుటకై వచ్చినప్పు డాత్మసంరక్షణమునకై నేనే నా యాయుధమును దీసికొని రాలేమాసము. అప్పు డామెకాఁచి యుండిన మోహామూగ్ధం జేసినైచి యాయుధము నట్లో లాగి కొనియుండును.

రామ : రండు ! ఈమనిష్యుఁ డెవ్వఁడో చూతము ! ఇతఁ డెవ్వఁ డైనదియుఁ దెలిసికొన్నపిమ్మట మనయొడఁ సంగతిని గూర్చి యోచింతము.

శ్రీశము నాపేటికనుండి యావలకుఁ దీసిరి. శవమును బరీక్షించుటకు శ్రీచంద్రుని నియోగించిరి. మిగిలినవా రంద ఱును నిలుచుండి చూచుచుండిరి. ఆమృతవ్యక్తి పరిధానము సన్నని జేకీయవస్త్రము. కాళ్ళవఱకును వ్రేలాడుచున్న పొడుగ లాయీజుబ్బా యుండెను. జరీపని చేసిన టోపీ యుండెను. దక్షిణహస్తమునందలి యనామికయందున, మధ్యాంగుళీయుం మును, రత్నఖచిత సువర్ణాంగుళీయకము లుండెను. చొక్కాయి ముందరజేబులో గొలుసుతోఁ గూడినబంగారపుగడియారమును క్రింది జేబులో పన్నిట ఘక్కుకొను చిన్నికత్తియు, చీటియు

తాళపుఁజెవులగుత్తియు, నిజనవిరూపాయల నోట్లును, నాలుగు రూపాయలును, రెండు పావులాలును, మూఁడణాలును, రెండు కానులు నుండెను. మఱియొకవైపున సగ్గిపెట్టెయు, చుట్టయు, చిన్నపిస్తోలును, గొన్నియుత్తరములు మాత్రము నుండెను. ఆయుత్తరము లన్నియు నేరశోధనమునుఁ గూర్చి వ్రాసినవియే. వానిపై విలాసములను బరికించి చూడఁగా "షేక్ కబిరుద్దీన్, ఖిదర్పూర్, పేశ్వాబాటిక" నెం... లేన్, అని వ్రాసియుండెను.

అపత్త్రికపేరును గూర్చియు, నివాసస్థలాదులను గూర్చియు నెవ్వరికి సందేహము గలుగ లేదు.

దేవేం : రామకృష్ణబాబు! నేను జాముల నెక్కడఁ బట్టుకొనవచ్చునో యను మాటను బట్టియే నిశ్చయించితిని.

రామ : వస్థముసం దని తలంచెదరు ?

దేవేం : కబిరుద్దీనింటియందు ఖిదరపురమునందే ఖోజాబీబీగృహ మున్నది. ఇప్పుడు వ్యాపార మెంతవఱకు వచ్చినదో తెలిసికొంటిరా ?

రామ : లేదు. ఆశ్చర్యభరితముగా నున్నది. ఆవిభ్రాంతిచే నాబుద్ధియే భ్రమసిపోయినది.

దేవేం : ఇప్పుడు జాముల యన నేమో బాగుగఁ దెలిసికొంటిరి గదా ! ఇట్టి యద్భుతస్త్రీ నెప్పుడైన నెక్కడనైనఁ జూచితిరా !

రామ : లేదు. మొదట నాకు మీమాటలయందు నమ్మకము కలుగ లేదు. దేవేంద్రబాబూ! మీరుకూడ నావలెను స్వప్నముల గాదు విశేషముగనే ఘనాపదలఁ గంటిరి గాదా?

దేవేం : నే నామె విభ్రమములు వంచనలు, కపటనటనముల నంతయు నాంతరికముగ ముందు బాగ చూడఁగనై యుంటిని. నా భార్యయై నామె మిగుల బాగ బూని యున్నది. అది నిశ్చయముగ నేదో విపత్తునకే యని నాకుఁ దోఁచుచున్నది. అనవ సంకల్ప మూరక పోవునది కాదు. కానిండు! నే నంతటను భయపడను. భయశబ్దము నా జన్మచరిత్రమున వ్రాయ లేదు.

రామ : ఇప్పుడు మీ రేమి చేసెదరు?

దేవేం : ఆమెను వెదకుటకై పోయెదను.

రామ : ఆమెను పట్టుకొనఁగలరా?

దేవేం : ఆమెను బట్టుకొనఁజాలకున్నచో నా జన్మమే వ్యర్థమని తెలిసికొందును.

౬

మఱునాఁడు దేవేంద్రవిజయుఁడు పదిగంటల సమయమున వృద్ధమునసల్మాను వేషముతో వేశ్యావాటికయందున్న హరోబాబీబీగృహమునకుఁ బోయెను. అతని చేత క్యాన్వాసు గడ్డ సంచి యుండెను.

తలుపు రెండుసారులు కొట్టఁగనే సుందరి యొక్కతె ద్వారమును దెఱచెను. ఆమె యిరువదియేండ్లు, లేక, ఇరు

వలె దేహ పద్మరాగ ప్రభలు గలదై యుండెను. ఆరమణి మొండెము - హిరణ్మయ సౌందర్యమై యుండెను. కృష్ణతారాకాంతి శోభితములగు ... నయనములు గల యా నామె చంచల విశాలనేత్రములు, చూచువారి హృదయముల నాకర్షించుచుం డెను. బంగారు జరీచే నామె చీర మెరిసిపోవుచుండెను. ఆమె శిరమునకు వేసిన సిలుకువస్త్రము గులాబీవన్నె ధరించియుం డెను. ఆమె పాదములకు ... నాసికయందు ముత్యాల ... నుండెను. ఆమె యానందరూపము నందు సౌందర్యసముద్రము పొంగిపొరలుచుండెను. ఈసుం దరియే ఖిరోజాబీబీ.

ఖిరోజ కపటవేషధారియగు ... విజయుని జూచి చాటుగ నిలుచుండి 'మహాశయా! మీ రెవ్వరు? ఎవ్వరిని వెదకు చుంటిరి?' అనియెను.

జే : ఇక్కడ గబీరుద్దీను నామకుడున్నాడా?

ఖి : ఉన్నాడు. అతనియొక్కనికి యిచ్చటనే.

జే : ఇప్పుడు నేనాతని నొకసారి చూడవలయును.

ఖి : అతడు నాలుగైదుదినములక్రిందట నిచ్చటికి పోయినాడు. ఇంకను రాలేదు. అతడు వెడలిపోయిన వాత నాకెన్నడో వచ్చినది. ఆమెకూడ నన్నుగాని జూడ వలయునని యిచ్చటనే యాతనికొఱకు వేచియున్నది.

జే : అతడు మరల నెప్పుడు వచ్చునో యాతని సోదరికిఁ దెలియునా?

ఖి : నేను చెప్పఁజాలను.

దే : ఆమె నొకసారి యడిగి తెలిసికొనివచ్చెదవా ?

ఖి : ఆలాగే. మీరా సెలవిచ్చుటనే యెదురుచూచుచుంటిని ! తెలిసికొని వచ్చి చెప్పెదను.

దే : కబీ రీకృత్యమునకు వెనుకఁ గారణము ?

ఖి : మహారాణిగా రంతఃపురమున నొక పెద్దయింటి సద్దులను దీసికొని యున్నారఁట.

దే : కబీరుగారిచ్చిన నామఁ బరాయిది కాదు; నే నామెను వివరించి యడుగుదును. నేను మా యింటికిఁ బోవుటకు సెలవు మీరలకుఁ బోవుటకు దైవము నాకు సెలవిచ్చునుగాక.

౭

ఖోజాబీబీ సేవకులచే నొకటి రెండుసార్లు మహారాణి యంతఃపురమునకు దీసికొనిపోయి కబీ రిద్దరి పత్రికను యెవరికిని తెలియనీయక ఆమె హస్తమునకిచ్చి తాను వెలుపల నిలువఁబడియుండెను.

దేవేంద్రనాథుఁడు మహారాణి యింటఁ బ్రవేశించెను. లోపల నెవ్వరును లేరు. ఒకప్రక్క నొక మేజాబల్ల గలదు; దానిపై ఆ మేజాబల్లపై రెండుపత్రికలుండెను. దేవేంద్రుఁడు వానిలో నొకదాని నెత్తి చదివెను. ఖోజాబీబీని పిలిచి "ఏమిది ? లోపల నెవ్వరును లేరే ?" అని యడిగెను.

"వెడలిపోయినదా ? ఎక్కడికి పోయినది ? ఏమి యీయాశ్చర్యము ! నాతో నొక్కమాటయైనఁ జెప్పకుండగనే పోయిన

వా?" అని వింతగఁ బలుకుచు ఖరోజా యామెయింటఁ బ్రవేశించి దేవేంద్రునితో "ఇది యేమి? తనయుత్తరము జాపుకొనెఁ. నా నిచ్చటనే యుండెన నని నాతోఁ జెప్పినదే! ఇంతలో నెట్లు పోయినది?" అనియెను.

ఆమేజాపై నున్న యుత్తరములలో నొకటి ఖరోజాపేర ను మఱియొకటి దేవేంద్రునిపేరను వ్రాసియున్నది.

అప్పుడు దేవేంద్రుఁడు "ఖరోజా! ఇట రెండుత్తరము లున్నవి. ఇందొకటి నాది—రెండవది నీది—ఇదిగో! తీసికొను ము." అని యామె కిచ్చి తనదానిని తీసికొనియెను.

ఖ: మీకుఁ గూడ నొకయుత్తరమున్నదే! మీవాడు కట్టఁ బడి మీతో మాటాడుట కామె కిష్టము లేదు కాఁబోలును!

దే: నాయెడలఁ బరులకు భయపడవలసినపని యేమి లేదు కాని యామెనిపోవుటకి నాయెడల భయ మెందుకు? కలదు కనబడకుండుటయే కారణము తెలిసిపోయినది. నాఁటి మిగుల నావర్తమాయిపోయినాను. ఇష్టము వచ్చినట్లు తిరుగుచుఁ జెడిపోయినాఁడు. వానితోఁ బడలేక వచ్చి పోవుచున్నాను.

ఖరోజాబీబి తనలోఁ దానే యుత్తరమును జదువుకొను చుండెను. అప్పుడు దేవేంద్రుఁడు తనయుత్తరమును దనచెంతనే యుంచుకొనియెనుగాని యామెదృష్టిమాత్రము ఖరోజా యుత్తరముపైఁ బడియుండెను. ఆయుత్తరమున విశేషమేమియును లేదు. కేవల మొకటిరెండు మాటలుమాత్రమే.

"ఇంతలో నిచ్చట నన్నాళ్లుండవలయు నని వెడలిపోయి నదెక్కడికో పోవుచున్నది! ఏమో యెట్లు తెలియును? ఆమెయున్నకబీరింటిలోనే తిరిగి యిచ్చటకు రాదట! ఆమె వ్రాసినసంగతి యిది! అక్క," చెప్పుము ఖరోజా దేవేంద్రుని మొగమువంకఁ జూచుచు నిలువఁబడియెను.

జేవే : ఎక్కడకుఁ బోయినది? నీయుత్తరములో నేమైన వ్రాసినదా?

ఖ : లేదు—ఏమియును వ్రాయలేదు! నీయుత్తరమునం దేమైన వ్రాసినదా?

జే : ఏమియును వ్రాయలేదు.

ఖ : ఆమెమనసులో నేమున్నదియో! ఎవ్వరికిఁ దెలియును!

దే : నాభయము చేతనే వారట్లు పారిపోయియుందురు!

ఖ : ఏమి? నీవనిన వారి కింతభయ మేమి?

దే : ఉన్నది. కబీరు చాలఁ జెడ్డపని చేసినాఁడు!

ఖ : ఏమిచేసినాఁడు? ఎట్టిపని?

దే : అతఁ డెప్పుడు నేదో యాలోచించుకొనుచుఁ బరధ్యానముతో నుండుట లేదా?

ఖ : ఔను. అట్లే యున్నాఁడు.

దే : అతని మొగము వాఁడిపోయి శుష్కించి మామిడి టెంకవలె నుండుట లేదా?

ఖి : అవును. అదియొకమాదిరిగా నున్నది.

జై : గొప్పవారితో మాటాడుట గాని యెవ్వరితోనైనను విలాసముగ సంభాషించుటగాని లేదుగాదా ?

ఖి : కాదు. ఇతఁ డెవ్వరితోను మాటాడుట లేదు.

జై : ఎన్నాళ్ళనుండి యిట్లున్నాఁడు ?

ఖి : ఇంచుమించుగ మూఁడువారములనుండి.

జై : ఇట్లుండుట కనేక కారణము లున్నవి.

ఖి : సెలవిండు !

జై : మూఁడువారములకుఁ బూర్వమాతఁ డొక కాఁపు కన్యకపై నొకరియొక్కసేవకుతో దొంగసంతకము చేసినాఁడు.

ఖి : నిజమా ? అస్పష్టమా ?

జై : కాదు. సుస్పష్టమే. ఇప్పుడా సంగతి న్యాయస్థానమునకు రానైయున్నది. అంతయును బయలుపడినది !

ఖి : ఆలాగా ? ఎంతదారుణకృత్యము !

జై : ఐనను విషయ మొకయుపాయము (మార్గము) నున్నది.

ఖి : ఏమది ?

జై : అతఁ డెవ్వరిపేరున దొంగసంతకము చేసెనో యది నాపేరే.

ఖి : ఏమిది ? ఆలాగా ?

జై : అందువలననే నేనాతనిఁ జూచుటకై వచ్చియుంటిని. నేనిప్పు డాతని నపరాధములను క్షమింపఁదలఁచుకొంటిని.

అతని కళంకమునుండి విముక్తునిగఁ జేయుదును. అందుకొఱకే—అతని నీనిశత్రువునుండి తప్పించుటకొఱకే నాఁటనుండియు నానోపా-యములను గూడఁ దీసికొని వచ్చితిని. అతనికిప్పుడీ సామ్రాజ్య మిచ్చి యాకష్టమునుండి తప్పించినచో నికముందైన నాతఁ డిట్టి దుష్కార్యములను మాని బుద్ధితెచ్చుకొనునేమో యని నా యాశ!

ఖ : మీరు మిగుల దయార్ద్రహృదయులు; సదాచారసంపన్నులు!

దే : ఎంతదయ యున్న నేమి లాభము! ప్రాణముతో నాదయను భావించునా? మన్నన గాంచునా? నా కాతని కొలుపు కలదా? నేనాతని జ్ఞప్తియందైన నుంటినా? కృతఘ్నుఁడు! కృతఘ్నుఁడు! దుర్మార్గుఁడు! నేనాతని కింతగాఁ బ్రేమించుచుంటినని యాతఁ డిప్పటికిఁ గ్రహించుటయే లేదు. అదియే నాకుఁ జాలవిచారకరముగ నున్నది-పోనిమ్ము. ఏమైనను సరియే. కాని—నీవింతకు దయయుంచి—

ఖ : ఎంతమాట! దయ యుంచుట యేమి!

దే : ఆతఁడుగాని యాతని సోదరుఁగాని మరల నిప్పటికైన నిచ్చటికి రాకమానరుగదా!

ఖ : ఏమో! వచ్చెదరని నాకు నమ్మకము లేదు.

దే : పోనిమ్ము! నీవు జాబైనను వ్రాయుదువా?

ఖ : వ్రాసిన వ్రాయవచ్చును.

దే : ఔను. వ్రాయకపోరు.

ఖ : ఒకవేళ వ్రాయకపోయినచో జేసే వారికి మీ సమాచారము లేఖా మూలమునఁ దెలియఁజేయుదువు.

దే : ఖోజా! వలదు వలదు. అట్లు చేసినచోఁ జాల నపాయము రాఁగలదు. అతఁడు కఠినహృదయుఁడు. దుష్టుఁడు. అతనికి నా సమాచారమేమియును దెలుపవలదు. అతనితోఁగాని యామెతోఁగాని యిప్పు డేమియు మాటాడవలసిన పని లేదు. వారెక్కడ నున్నదియుఁ దెలిసికొని యామెసంగతి నీవు నాకుఁ దెలియఁజేయఁ జాలుదువు. అట్లయినచో నేనే పోయి కలిసికొని మాటలాడెదను. ఇప్పుడు నా కామె వ్రాసినదాని యుత్తరముం గూర్చి యేమి జరిగిన దని మరల నిన్నడిగినచో నాకేమియుఁ దెలియ దని చెప్పవలయును! నీ మాత్రము నిటు తెమ్మా! దాని పైని నానావస్త్రములను గూర్చి వారికిఁ బోయెదవు.

అని చెప్పి దేవేంద్రుఁడు ఖోజా యొద్ద నున్న కాగితమును దీసికొని దానిపైఁ బెన్సిలుతోఁ దన్నుఁ జేరుటకు దగ్గఱి నివాసమును వ్రాసి యిచ్చి "ఖోజా! మరల నీవిచ్చటికి వచ్చునప్పటికి నేనును వచ్చెదను. సలాం" అనియెను.

ఖ : సలాం.

౮

"మాయావిని యనుజాముల సఖ్యముగ మాయావినియే" యని యస్పష్టస్వరమున ననుకొనుచు దేవేంద్రవిజయుఁడు ఖోజాగృహమును వదలి రాజమార్గమునఁ బ్రవేశించెను.

గోరిని పరీక్షించుటవలన జమున జీవించియున్నదని యే స్థిరపడియెను. తాను జీవించియున్న సంగతి దేవేంద్రుడు గ్రహించెనని జమున నిశ్చయించుకొనియున్నట్లు దేవేంద్రునకు బోధపడియెను. అకోబా బీబీ యింట దొరకిన యుత్తరమును బట్టి జమునే విషయమై యాకసకిఁ గావలసినన్ని ప్రమాణములు దొరకెను. కబీరుని సహోదరినని చెప్పుకొనుచు వారము దినములనుండి యా యింట నివసించియున్న యువతి జమునయే కాని మఱి కొవ్వరును గారని దేవేంద్రవిజయునకు నిమిషములోఁ దెలిసి పోయెను.

ఆనాటి లేఖయందలి నూతనభావము లతిభయంకరము లై యుండెను. అందలి ప్రతిపదమునందును ప్రత్యక్షరమునందును జమున వైశాచికహృదయమును దారుణసంకల్పములును ప్రచురము లగుచుండెను. అవి యన్నియు నెట్లుండునో మీరు తెలిసికొనగ మా పాఠకులకొఱకు విస్పష్టముగ నీక్రింద లిఖించుచున్నారము!

"శ్రీశ్రీ—మరణావస్థఁ డగు నపరాధపరిశోధకుఁడు ను—పరిభవపరాభూతఁడగు నాతఁడు ప్రతిద్వంద్వియు నగు శ్రీయుత దేవేంద్రవిజయమిత్రునకు—

మహాశయా!

మరల మన మిరువురము మహారణరంగమునఁ బ్రవేశించితిమి. ఈసారి నేననివార్యపరాక్రమముతో నతిభయంకర

ముగ నిన్ను విడిచించుచున్నాను. ఇంతపర్యంతము నే నొక దానివలెక నొక్కటిగ నొక్కొక్క కార్యములు నెఱిగించుకొం చుచుంటిని. ఇఁక నీసారి నీకు వ్యతిరేకముగ, భయంకరముగ నేఁ జేయవలసిన ప్రయత్నము లన్నియు సంపూర్ణముగను, శీఘ్ర ముగను జేసి వైచుటకు సంసిద్ధురాల నై యున్నాను.

నీ వెంతమాత్రమును జూడఁజాలవు. వినజాలవు. తెలిసికొనఁజాలవు. ఆకస్మికముగ నేను నిన్నుఁ గరాళమృత్యు వదనమునకుఁ గబళముగాఁ జేసి వైచెదను. జాగ్రత్త! ఈయుత్త రముం జూచిన యుత్తరక్షణముననే నేను నిన్నెంతగా ద్వేషిం చుచుంటినో నీకు బాగుగ బోధపడఁగలదు. నే నెంతటిదాన నో నీవు తెలిసికొనగలుగుదువు!

అంధకారాంతరాళమున నే నాలోచించుకొంటిని. రహ స్యముగఁ గార్యమును నెఱవేర్చుకొనవచ్చునని తలంచితిని. కాని యట్లు జరిగినది కాదు. నే నిప్పుడు జీవించియే యుంటిని. ఈసంగతి నీకును దెలిసియేయున్నది. తెలిసికొనుము! నా కంత మాత్రమున నష్టమేమున్నది? భయపడుటకు నేను బాలికను గాను. భయపడుచున్న బాలికను గరుణతో నెత్తుకొనునంతటి దుర్బలహృదయను గాను. ఇది జమీలియా! జమీలియా నిన్ను నీదేహముతో సప్తసముద్రములను ముంచి సర్వనదీజల ములను దాఁటించి తీసికొని రాఁగలదు!! ఓ యపరాధపరిశోధ కాధ్యక్షా! అందుచేతనే సమానమగు శక్తి నీకున్నది

అద్భుతశక్తి. బాగుగ నాలోచించి జాగరూకతతోఁ బనిచేయఁ గలవు! అయినను నీ వేమి చేయుదువు? నీ భార్యనెన్నఁడుట విధవాయోగము లిఖింపబడియున్నది!

జామల నీచెవులఁ బట్టికొని యూఁచు పనియు, నిన్ను మూఁకుక్రిప్పలఁ బెట్టి మాడుచెరువులనీళ్ళను ద్రాగించు పనియు క్షేపియుంచుకొనుము! నీ విఁక దప్పించుకొనఁజాలవు! ఇఁక నాన్నాళ్ళో నీయాటలు సాగవు! నీకు మరణ మాసన్నమై యున్నది! ఇఁక యమపురమున నపరాధపరిశోధకుఁడవు కాఁగలవు! జమీలియాతో ద్వేషించి ప్రాణములతో నున్నవా రెవ్వరైన నున్నారా? మరణశాసన మేమైన వ్రాసికొనదలఁచినచో సత్వరముగ వ్రాసికొనుము! ఇఁక నీపేరు చిత్రగుప్తునికట్టికలోఁ జేరుటకు సిద్ధముగా నున్నది!

ఇదివఱకు నీవును నీమిత్రులును వచ్చి నాగోరీని ద్రవ్య పరీక్షించుచున్న సమయమునకే యాకస్మికముగ నే నచ్చటికి వచ్చితిని. రహస్యముగఁ జెట్టుచాటున నిలిచియుండి మీచర్యల నన్నిటిని జూచితిని. మీమాటల నన్నిటి నాలకించి యుంటిని. కాని నీవు నారహస్యప్రాకారము నట్లు భేదించితివో నారహస్యసమాచారము నట్లు గ్రహించితివో ఆసంగతిమాత్రము నా కింకను బోధపడలేదు. కాని ఖరోజాబీబీయింటిని గనుపెట్టఁగలిగిన నీవు నారహస్యనివాసమునుగూడఁ గనుపెట్టఁ గలవని నేను నిశ్చయించుకొని యుంటిని!

జేవేంద్రా! నీవు నిగూఢవర్తనుఁడవే యగుదువు! బుద్ధిమంతుఁడవే యగుదువు. నేను సత్యము చెప్పుచున్నాను! నీవు సత్యాగ్రవ్రతుఁడవు గాకున్నచో బుద్ధిమంతుఁడ వయ్యును నిగూఢగంభీర హృదయుఁడవు గాకున్నచో నీ కుశాగ్రబుద్ధికిఁ గాను నేను నిన్ను నాప్రాణముకంటె యధికముగఁ బ్రేమించియుందును.

డాక్టరు ఫూల్ సాహేబు గారు నాకుఁ బ్రతిద్వంద్విగా నుండఁదగినవాఁ డింతవఱకొక్కఁడును గనఁబడలేదు. ఇప్పటికి నీ వొక్కఁడవు మాత్రము గనఁబడుచున్నావు. ఇట్లు నేను నీకు భయపడి పాఱిపోయెద ననుకొంటి వేమో! ఇప్పటికిని తలంపకుము! ఈసంగతి పెక్కుదినములకే చెప్పియుంటిని. జామీలియా భయపడు నంతటి యబల కాదు.

ఫూల్ సాహేబప్పటికే వృద్ధుఁడై పోయినాఁడు; మరణించినాఁడు. నీవు యౌవనుఁడవే గాని ధర్మభీరుఁడవు! అది యేమో గాని నాహృదయము నిన్నుఁ బ్రేమించుచున్నది. నా ప్రాణములు నీకొఱకుఁ జలించిపోవుచున్నవి! అయిన నేమి లాభము! నన్ను నీ వెట్లు భావించుచుంటివో నే నెఱుంగుదును! నన్ను నీ వెట్లును బ్రేమింపవని కూడ నెఱుంగుదును! అందుచేత నీపై నా కింతటి ద్వేషము!

జామీలియా కేవలము ద్వేషించుటమాత్రమే యెఱింగినది కాదు. జామీలియా కేవలము హింసించుట మాత్రమే యెఱిఁగినది కాదు. జామీలియా కేవలము బాధించుట మాత్రమే

నొసఁగినది కాదు. జూలియా ప్రేమించుట యనునది కూడ నెఱుఁగుదు! నీ వొకసారి నావంక నీప్రేమపరిపూర్ణకటాక్షములం బఱగించి చూడఁగలిగినచో, అప్పుడు జూలియా యెట్టి ప్రేమైకసర్వస్వమో, జూలియా యెట్టి లావణ్యైకనిధానమో, జూలియా యెట్టి యాదర్శవిగ్రహమో నిమిషములో నీకు బోధపడఁగలదు. జూలియా యెట్టి స్వర్గసుఖసాగరతరంగముల ప్రియుని నోలలాడింపఁగలదో అప్పుడు నీవు తెలిసికొనఁ గలుగుదువు! జూలియా మనోజ్ఞముఖచుంబన మాత్రమున నెట్టి యలౌకికమైయానందోదయ మగునో అప్పుడు నీకు బోధపడఁ గలదు! జూలియా హృదయమున నీ హృదయముంచి యుండుట యెంతటి యనంతసుఖమో అప్పుడు నీ కవగతము కాఁగలదు!

మనోరమపంజరదధికారమునుండి నీవు నన్ను వంచించితివి. అందుకొఱకే నేను నిన్ను ద్వేషించుచున్నాను! నిన్ను ద్వేషించుచున్నాను. నీభార్యను ద్వేషించుచున్నాను, శచీంద్రుని ద్వేషించుచున్నాను, శ్రీశచంద్రుని ద్వేషించుచున్నాను, మనోరమను ద్వేషించుచున్నాను. ఇంక నిద్దఱు ముగ్గురను ద్వేషించుచున్నాను.

నీవు నన్ను బాగుగ నెఱుంగుదువు! నే నెట్టియభిప్రాయముతో నిట్టియుత్తరములు వ్రాసితినో బాగుగ నాలోచించు కొనుము!

నే నెవ్వరిని ద్వేషింతునో వారు శీఘ్రముగనే మరణింతురు!

నాకోరికఁ దీర్చుకొనుటకుఁ దగినప్రయత్నము నేను సంపూర్ణముగఁ జేసికొనియున్నాను. ఈయుత్తరమునందలి విషయములంగూర్చి నీవు బాగుగ నాలోచించుకొనుచుండుము లేకున్న నీవు తప్పక జమీలియాచే బరాజితుఁడ వయ్యెదవు. నిరంతరము సావధానుఁడవై యుండుము.

నీనారి వైరి,

జమీలియా,

"ఈ యుత్తరములోని సంగతుల నాలోచించుకొనుచుండకున్న నీవు పరాజితుఁడవగుదువు!" అని జమీలియా వ్రాసి యుండెను గదా! జాతుల మారవియే యైనను కపటతంత్రములయందును కపటాలోచనములయందును కపటాచరణములయందును ఆమె పిశాచికంటెను భయంకరమైనది.

దేవేంద్రవిజయుఁడు తనకొంతయు భయపడుట లేదు. తన ప్రేమాస్పదు లగువారి క్షేమాభివర్ధనములు తటస్థించునో [illegible] తొట్రుపడుచుండెను. జమీలియా యెట్టి యెట్టి కష్టములఁ గల్పించునో యెవ్వరికిఁ దెలియును? ఆమె కన్నెవ్వరిపైఁ బడినదో యెట్లు తెలియును? దేవేంద్రవిజయుఁ డాయుత్తరమును దనచేతిలో నుంచుకొని సత్వరముగ గృహాభిముఖుఁడై పోయెను.

దేవేంద్రుని మందిరముయొక్క ద్వారమునొద్ద శ్రీశచంద్రుఁడు నిలువబడి యుండెను. దేవేంద్రుని జూచినతోడనే యాతఁడు

నయనములానందనిలయములయ్యెను. దేవేంద్రుఁడాతనింజూచి "శ్రీశా! నీ విచ్చట నుంటి వేమి? విశేషము లేమి?" అని ప్రశ్నించెను.

శ్రీశ: ఏమైన నేమి? మీదర్శనము లభించినది ధైర్యము కలిగినది. నా మనసు నానావిధములఁ జలింపించినది ఎంతకష్టము సంభవించునో యని భయపడిపోయితిని!

దే: ఏమిది? ఇట్లనుచున్నా వేమి? ఏమైనది?

శ్రీశ: మీ కెవ్వరో విషప్రయోగము చేసి రనియు, మీ రిప్పుడు జీవితసంశయావస్థయం దున్నా రనియు వినియుంటిని.

దే: ఈసంగతి మీ కెవ్వరు చెప్పిరి? ఎంతసేపైనది?

శ్రీశ: ఏమి? ఇంచుమించుగ రెండుగంట లైనది!

దే: మీ కీమాట చెప్పినవా రెవ్వరు?

శ్రీశ: ఒక రక్షకభటుఁడు.

దేవేం: ఏ మని చెప్పినాఁడు?

శ్రీశ: మీ కెవ్వతెయో రాజయువతి విషము పెట్టిన దనియు, మీరు జీవితసంశయావస్థలోఁ బడియుంటి రనియు, ఇప్పటికి రాఁదలఁచిన మీరు మరణింతు రేమో యని భయము చెందుచుండి రనియు, నందుకొఱకే యాతను (దేవేంద్రుని భార్య) నాతనిఁ దీసికొనిపోవుటకై తాను వచ్చితి ననియుఁ జెప్పినాఁడు.

దే: ఎక్కడకుఁ దీసికొనిపోవుచు న్నాఁడు?

శ్రీశ: వానాకు

దే: ఆతనితోఁగూడ నామె పోయినదా?

శ్రీశ: లేదు.

దే: పరమేశ్వరా! నేను ధన్యుఁడను!

శ్రీశ: అత్త యాతనితోఁ బోవుటకు సిద్ధముగ నుండఁగా నప్పుడు శచీంద్రుఁడు వచ్చినాఁడు.

దే: సరిగ నప్పటికే వచ్చినాఁడా?

శ్రీశ: ఔను.

దే: మంచిపని జరిగినది. తరువాత?

శ్రీశ: శచీంద్రుఁడు వచ్చిన "నేను జూచి వచ్చెద" నని చెప్పినాఁడు. అత్తగూడ నాతనితోఁ బోవలయు నని చూచినది.

దే: అలాగా? తరువాత?

శ్రీశ: అత్తమాట శచీంద్రుఁడు వినలేదు.

దే: (హర్షముతో) శచీంద్రుఁడు మంచిపని చేసినాఁడు. బుద్ధిమంతుఁడు! తెలివైనపని చేసినాఁడు.

శ్రీశ: నేను ముందుగఁ బోయి చూచి నిన్నుఁ దీసికొని రమ్మని మామ చెప్పినచో నప్పుడు నీకు సమాచార మంపెద నని యత్తతోఁ జెప్పి శచీంద్రుఁడు బయలుదేరినాఁడు. అత్త యాతనిమాటలు వినలేదు. తుద కాతఁ డెట్లో యామెను బోధించి యంగీకరింపఁజేసి వెడలిపోయినాఁడు!

దే: సరే! ఎట్లయిన నేమి? వచ్చినకష్టము వచ్చినట్లే తప్పిపోయినది. నేను వచ్చితి నని మీ యత్తతోఁ జెప్పుము.

శ్రీ: అత్త యెక్కడ నున్నది? ఆమె యింకను నింటికి రాలేదు!

దే: (ఆశ్చర్యముతో) ఇంటికి రాలే దనుచున్నా వేమి?

శ్రీ: లేదు స్వామీ!

దే: ఆమె యెక్కడకుఁ బోయినది?

శ్రీ: మిమ్ములను జూచుటకు.

దే: నన్ను జూచుటకా? కచ్చేరియొద్దనుండి సమాచారము వచ్చువఱకు నామె పోకుండ నుండుట కంగీకరించిన దని నీ విప్పుడే గాదా చెప్పితివి?

శ్రీ: ఔను.

దే: (ఆతురముతో) అట్లయిన మరల నిట్లనుచున్నా వేమి?

శ్రీ: కచ్చేరివాఁడు సమాచార మంపినాఁడు.

దే: ఏమి!

శ్రీ: అతఁ డత్తను దీసికొనిపోవుట కొకమనుష్యుని బంపియున్నాఁడు.

దే: ఎంతసేపైనది?

శ్రీ: ఒకగంట కావచ్చినది.

దే: (తొట్రుపాటుతో) ఆఁ! ఆఁ! తరువాత తరువాత! శీఘ్రా! చెప్పుము, చెప్పుము! త్వరగఁ జెప్పుము. నీకుఁ దెలిసినదంతయు శీఘ్రముగఁ జెప్పుము. ఆవచ్చిన వాఁ డెవ్వఁడు? సమాచారమును దీసికొనివచ్చినవాఁ డెవ్వఁడు?

శ్రీశ : రక్షకభటుఁడు.

దేవేం : ఆబొట్టువెనుకటి కృష్ణసమాచారము మీకుఁ జెప్పుటకు వచ్చినభటుఁడే మరల వచ్చినాఁడా యేమి ?

శ్రీ : ఔను. వాఁడే.

దే : ఆతని నీ వెఱుఁగుదువా ?

శ్రీ : ఎఱుఁగను.

దే : ఆతఁ డెట్లున్నాఁడు ?

శ్రీ : మాసల్నాగపాలె నున్నాఁడు.

దే : ఆతఁడు మరల వచ్చెద నని చెప్పినాఁడా ?

శ్రీ : ఏమి చెప్పినాఁడు ? ఏమియు ననలేదు.

దే : సరే. తరువాత ?

శ్రీ : ఆతఁ డొక చీటిని దీసికొని వచ్చినాఁడు.

దే : తచ్చీటి నీయొద్దనుండెనా ?

శ్రీ : ఔను.

దే : నీ వా చీటిని జూచితివా ?

శ్రీ : అది యిప్పుడు నాయొద్దనే యున్నది.

దే : ఏది ! ఏది ! తెమ్ము చూచెదను !

శ్రీ : ఇదిగో ! తీసికొనుఁడు.

అని శ్రీశుఁడు చీటి నిచ్చెను. దేవేంద్రుఁ డాచీటిని దీసికొని చదివెను. అం దిట్లున్నది !

"అత్తా! ఈచీటి నీ కందినవెంటనే బయలుదేరి రమ్ము! నీకొఱకు గూడుబండి పంపియున్నాను. మామయ్యస్థితి యంత బాగుగ లేదు. శచీంద్రుడు"

౧౦

దేవేంద్రుడు నిశ్చేష్టుడై పోయెను. విస్మయసంశయ క్రోధసంశయము లొక్కసారిగ నాతని హృదయము నాక్రమించుకొనియెను. ఇంతటి సంతాపకరం బగు భయంకరావస్థ నాతండు తనజీవితమునం దెన్నడు ననుభవించి యుండలేదు. అట్లే దేవేంద్రుం డింతసే పాలోచించి "శ్రీశా! నీ వాబండిని జూచితివా?" అని ప్రశ్నించెను.

శ్రీ: చూచితిని. ఆబండి సరిగ మన యింటిగుమ్మము నొద్దకే వచ్చినది.

దే: శచీంద్రుడు పోయి రెండుగంట లైనదా?

శ్రీ: ఔను.

దే: మీయత్త పోయి యొకగంట యైనది కాబోలును!

శ్రీ: అవును.

దే: ఆమె యెక్కడకుబోవలయునో తెలిసికొన్నదా?

శ్రీ: తెలియును.

దే: శచీంద్రునియొద్దకా?

శ్రీ: చిత్తము!

దే: శచీంద్రుఁడు పోవునప్పుడు బండిపైఁ బోయినాఁడా?

శ్రీ: లేదు.

దే: శచీంద్రుని పిలువవచ్చినభటుఁడు తనతోఁగూడ బండిని దీసికొని వచ్చినాఁడా?

శ్రీ: లేదు. బండి యెక్కనే లేదు.

దే: అట్లయినచోఁ బరుగెత్తి పోయినాఁడా?

శ్రీ: మిక్కిలి జాగవలయు నని శచీంద్రుఁడు డొంకత్రోవ వడిగనఁ బోయినాఁడు.

దే: ఆభటుఁడుకూడ నప్పుడే పోయినాఁడా?

శ్రీ: చిత్తము.

దే: అతఁడు శచీంద్రునితోఁ గలిసియే పోయినాఁడా?

శ్రీ: లేదు. ఆరక్షకభటుఁడు మఱియొకమార్గమునఁ బోయినాఁడు.

దే: ఆరక్షకభటుని నంబ రెంతయో తెలియునా?

శ్రీ: తెలియును. ముప్పదియైదు.

దే: మరల నీ విప్పు డాతని జూచినచో నానవాలు పట్టఁగలవా?

శ్రీ: ఆ!

దే: అట్లయినచో నీ విప్పుడే ఠాణాకుఁ బొమ్ము! ఇన్‌స్పెక్టరు రామకృష్ణునితో ముప్పదియైదవనంబరు రక్షకభటుని

నేను చంపు మాటి కని చెప్పుము. అతఁడు వానిని నీతో నా యొద్దకుఁ బంపును.

తత్క్షణమే శ్రీశచంద్రుఁడు దూర్ధ్వశ్వాసముతో శానాపై స్త్రీకుఁ బరుగెత్తిపోయెను. దేవేంద్రవిజయుఁడు మందిరాంగణమునఁ గూర్చుండి యాలోచించుకొనుచుండెను.

ఇంతటి ప్రయాసమ్మకు భయంకరకృత్యమును దాకస్మికముగఁ జేయఁ జేసికొన్నచోఁ గార్యము ఫలింపకపోవుటయే గాక విషమించినను విషమింపఁ వచ్చును. అట్టి యాతఁడు భావించుకొనియెను. అక్కడ దానిని ధీరగభీరస్థిరహృదయము సంధానించి నొక్కటిగ నెన్నియో యాలోచనములు పుట్టెను. జమీలీయా, తనభార్య యగు రేవతి నపహరించుకొని పోయినదని దేవేంద్రవిజయుఁడు నిస్సంశయముగ నిశ్చయించుకొనియెను.

“ఈ తరమునకు గూర్చి యాలోచించుకొనుచుండఁగనే నీవు పరాజితుఁడ వగుదువు” అని జమీలీయా వ్రాసినవ్రాత కర్థమిదియే కాఁబోలును! రేవతి యపరాధపరిశోధ కాధ్యక్షుని యర్ధాంగలక్ష్మి. అట్టి యామె నిట్టినుండి తప్పించి తీసికొని పోవుట సామాన్యమైనపని కాదు. ఎంతటిసమర్థులకైన నది యసాధ్యముగఁ జేయఁదగినపనియుఁ గాదు. జమీలియా తనప్రతిజ్ఞను సంపూర్ణముగ నిర్వహించుచున్నది! కొలఁది పూర్ణంబుగ చాతుర్యకేళీమున విజయాట్టహాసము గావించినది!

ద్వితీయ ఖండము

౧

సాధ్వీతిలకంబు లగు జమీందారిణీ కపటపత్రములను భే-
దింపగలంతటి బుద్ధిసూక్ష్మత రేవతికి లేదు. సమాచారమును
దెచ్చిన యువకుఁడు రత్నకభటుఁడు. విశేషించి యువ్వతి రాణా
యంజలి యొక్క స్నేహితురాలగు రాజ్యలక్ష్మి చేతిక్రింది వాఁడు. అతనిం
జూచి రేవతి సంశయించుట కవకాశ మెక్కడ యున్నది? సంకే-
తము మెష్టైన నిస్సంశయ శచీంద్రుఁడే [illegible] యదగత్తు [illegible]
వచ్చి యుంటయు [illegible] యుండెను. [illegible]
యుండదుగి. అట్లు కాక యుపాయమే యాతను [illegible] చీటి
వ్రాసి యున్నాఁడు. ఇట్టిచో రేవతి యనుమానించుటకుఁ గా-
రణ మే మున్నది ?

ఇంకనప్పుడు పతియొక్క విశేషవిచారము జెందుచున్నాద
యమము నస్థిరము జేసివైచుచుండెను. శచీంద్రుఁ డింకను తిరిగి
యింటికి రాలే దేమి ? జమీందారిణియే దేని నొకపరాభవమును
టనమే చే నాతనిగూడ నిర్బంధించి వైచియుండునా ?

చీటి సరిగ శచీంద్రుఁడు వ్రాసినట్లే స్పష్టింపఁబడియుండె.
అక్షరముల పోలిక సరిగ నాతని యక్షరముల వలెనే యుండెను.
అందువలననే రేవతి మోసములోఁ బడిపోయినది ! ఏవిధముచే

తన సందేహ మించు కంతయూ గలుగకుండునట్లుగా సుస్త్రాంత్ర కపుణు లగుదు రాత్మ తెవ్వరో శచీంద్రుఁడు. వెడలిపోయిన తరువాత నొకగంటసేపటివరకు నిరీక్షించి శచీంద్రునివేషంతో వొంగనీటిని సృష్టించి రేవతికిం బంపి మోసగించి యుంచారు.

ఎంతటి భయంకర నిగూఢ వాశీకరతంత్రము! ఇప్పాటు, చెప్పినయువతిని ఇంతటి దారుణనిదర్శనమున దేవేంద్ర విజయుఁడు దైవముపై భారము వైచి యూరక మాయట కంటె నింకే నేమి చేయఁగలఁడు? ఊరక నిమిషము నిడుచు దిగులం బడి తలగొత్తుటవలన నేమి లాభము? ఏమి ఫలము? ఆలస్య మొనరించుట యెప్పుడు తగును? దేవేంద్ర విజయుని కంటె బుద్ధిమంతు లెక్కడ నున్నారు? ఎట్లు చేసినం దప్పక కార్యసిద్ధి యగునో బాగుగ నాలోచించి పని చేయ వలసియున్నది.

దేవేంద్రవిజయుం డిట్లు బాగుగ నాలోచింపం దొడంగెను. "అసంభావ్యము: నాతెలివితేటలు శచీంద్రునిం బరాజితు నిగాం జేయంగలుగు నంతటి సామర్థ్యము జమీందారునకుం గలుగలేదు. ఏదో నొకకపటతంత్రమువలన నామె యాతని కిప్పుడు మిథ్యాభ్రాంతి గల్పించి శచీంద్రుని మూరఖుం జేసి యుండును. అందుచేతనే యాతం డింతవరకు దిరిగి రాలేదు. దురాత్మురాలగు జమీందారిణియాపిశాచి తనకార్యము ననాయాసముగ నెరవేర్చుచున్నది. మొత్తముమీఁద నేదో నొకయుపాయము మంగ

చదువలేక మందిరమునకు దొరకువఱకు నిరీక్షించుచుండుట యే నాకుం గర్తవ్యము."

ఇట్లాలోచించుకొనుచుండఁగా శచీంద్రుఁడు ముప్పది యైదవనంబరు రక్షకభటుని వెంటఁ బెట్టుకొని యచ్చటకు వచ్చెను. దేవేంద్రవిజయుఁడా భటునిం జూచి "నీ విచ్చటనే యుండుము; నే నిప్పుడే వచ్చెదను" అని శ్రీశచంద్రుని దీసికొని లోపలికిఁ బోయి, "శ్రీశా! ఆనవాలు పట్టితివా?" అని యడిగెను.

శ్రీ : ఆ! ఈతఁ డాతఁడు కాఁడు.

దే : నేను నిన్నే యనుకొంటిని.

శ్రీ : ఈతని పేరు "అబ్దుల్"

దే : నీ వీతని నెఱుఁగుదువా?

శ్రీ : బాగుగ నెఱుంగుదును. చిన్నతనమునుండియు నీతని జూచుచున్నాను.

దే : ప్రయత్నించినచో నాతఁడు నిన్ను లోఁగదీయఁ గలఁడా?

శ్రీ : ఏమియుఁ జేయఁజాలఁడు.

దేవేంద్రవిజయుఁడు మరల వెలుపలకు వచ్చి భటుని జూచి "అబ్దుల్! ఒకటిన్నరగంటలకుఁ బూర్వము నీ వెచ్చట నున్నావు?" అని ప్రశ్నించెను.

భటు : నాయింటియందే యుంటిని.

దే : నీయిల్లెక్కడ?

భటు : ఈరాజోద్యానమునందే.

దే : ఇప్పుడు నీవస్త్రు వేదియైనఁ బోయినదా ?

భటు : పోయినది ! నా డవాలీ పోయినది.

దే : ఎప్పుడు ? ఎట్లు పోయినది ?

భటు : అప్పుడు నేను నిద్రించుచుంటిని. ఒకడు మా యింటికి వచ్చి నా డవాలి నిమ్మని నాభార్య నడిగెను. అందుపై నాభార్య డవాలి యెందుల కని ప్రశ్నించెను. అబ్దుల్ సాహెబు డవాలి మరమ్మతు చేయవలయు నని నాతోఁ జెప్పినాఁడని యాతఁడు చెప్పెను. అయిన నిద్రించుచున్నా రని నాభార్య చెప్పినది. అందుపై నాతఁడు "ఇప్పుడు నాకుఁ బని లేదు. డవాలి బాగుచేసి తీసికొనివచ్చెదను. నే నెత్తికొని పోవువాఁడను గాను. ఈసాయంకాలము దాఁటినచో నాకుఁ జాలఁ బను లున్నవి. డవాలియొకటియే గాదు; మఱి యేపని చేయుటకును నాకుఁ దీరుబడి యుండదు. ఆవశ్యక మైనచో వెదకి తీసికొనివచ్చి యిమ్ము! ఒకటిరెండుగంటలలోఁ దెచ్చి యిచ్చెదను," అని చెప్పెను. అప్పుడు నాభార్య యాతనిమాట నమ్మి నాడవాలి వెదకి తెచ్చి యాతని కిచ్చినది.

దే : ఈనడుమ నీ వెప్పుడైన నీ డవాలిని బాగు చేయవలయు నని చెప్పియుంటివా ?

భటు : చెప్పితిని. కాని యిది మిగుల వింతగా నున్నది.

దే : ఏమి ?

భటు : నేను మేల్కొన్నతరువాత నాభార్య నాకీసంగతి యంతయుఁ జెప్పినది. కొన్నిదినములక్రిందట నొకమేస్త్రీతో నా దవాలి మెఱుఁగు పెట్టియీయవలసిన దని చెప్పియుంటిని. అతఁడే తీసికొనిపోయి యుండు ననుకొంటిని.

దే : మంచిది, తరువాత ?

భటు : నేనప్పుడే యామేస్త్రీయొద్దకుఁ బోయి యడిగితిని. అతఁడు తెల్లపోయెను. అతనికి దవాలిసంగతియే యొకమాత్రమును దెలియ లేదు.

దే : ఎవ్వఁడు వచ్చి నీభార్యయొద్ద నీదవాలిని దీసికొనిపోయెనో యాతఁ డెట్టిపోలికవాఁడో నీ భార్య చెప్పఁగలదా ?

భటు : స్వామీ ! నాభార్య నడిగితిని. ఆమె చెప్పినపోలికనుబట్టి చూడఁగా నేను మొట్టమొదట మాటాడిన మేస్త్రీపోలికవలెనే యున్నది.

దే : ఇప్పుడు నీ వే మని తలంచెదవు ?

భటు : ఏ మనుకొనను ? పదిసంవత్సరములనుండి నేనామేస్త్రీ నెఱుంగుదును. అతఁడు చాల మంచివాఁడు. నాదవాలిసంగతి యొంతమాత్రము నెఱుఁగ నని యాతఁడు ప్రమాణము చేసి చెప్పినాఁడు. అంతటిమంచివానిమాట నే నెట్లు నమ్మకుండఁ గలుగుదును ?

దే : అట్లయినచో నీభార్యయొద్దనుండి నీదవాలి నెవ్వరో మోసగించి తీసికొనిపోయి యుందు రని నీవు భావించుచున్నావా ?

భటు : ఔను. అట్లే యనుకొనుచున్నాను.

౨

అనుసంధానము వెంటనే కావించుటకై దేవేంద్రవిజయుఁడు తగినయేర్పాటులను గావించుచుండెను. శచీంద్రుఁడు వచ్చువఱకు నూరక నిరీక్షించుచుండుటవలన లాభము లేదు. అప్పుడు దేవేంద్రవిజయుఁడు మారువేషము వేసికొని బయలుదేరుటకు సిద్ధముగ నుండఁగా మందిరముఖద్వారము తెఱచిన చప్పుడు వినవచ్చెను. తోడనే చుత్రపదశబ్దముకూడ వినవచ్చెను. ఆయడుగులచప్పుడు శచీంద్రునిదై యుండు నని దేవేంద్రుఁడు తలంచెను. అంతలో శచీంద్రుఁడు సోపానారోహణము గావించి మేడమీఁదికి వచ్చెను. దేవేంద్రవిజయుఁ డాతని రెండుచేతులను బట్టుకొని తనపడకటింటికిఁ దీసికొనిపోయి "శచీంద్రా! ఏమైనది?" అని యడిగెను.

శచీం : నే నింతవఱకును నిశ్చేష్టుఁడనై పడియుంటిని. ఎవ్వఁడో వెనుకప్రాటున వచ్చి నన్నుఁ గఱ్ఱతోఁ బలవంతముగ గొట్టినాఁడు.

దే : ఎప్పుడు! ఎక్కడ?

శచీం : పద్మపురరాజమార్గమును వదలి జైలుపురమునకుఁ బోవునందునఁ బోవుచుండఁగాఁ గొట్టినాఁడు.

దే : దెబ్బ యెక్కడఁ దగిలినది?

శచీం : తలమీఁద.

దే : కొట్టినవాఁ డెవ్వఁడో తెలిసినదా?

శచీం : నే నాతని జూడ లేదు. ఆతఁడు మసల్మానుల వలె నున్న ట్లక్కడ నున్నవారు నాతోఁ జెప్పినారు.

దే : వాఁడు పాఱిపోయినాఁడా ?

శచీం : అవును

దే : దెబ్బ యెచ్చటఁ దగిలినదో చూపుము. తల పగిలిపోలేదు గద ?

శచీం : లేదు. పైని చర్మముమాత్రము కొట్టుకొనిపోయినది. గాయమునుండి రక్తము వచ్చుచున్నది. అంత భయంకరమైనగాయము కాదు. డాక్టరు పరేశేంద్రలాలు వైద్యశాలయొద్దనే పడిపోయితిని. అప్పు డాతఁ డచ్చటనే యుండుటచే నన్ను దీసికొనిపోయి గాయముపై మందువైచి రక్తము స్రవింపకుండఁ గట్టు గట్టినాఁడు. ఏమైన నేమి? అత్తను సమాధానపఱచుటకై నే నట్టు పోయితిని. అత్త యెక్కడ నున్నది!

దే : లేదు. ఆమె మందిరమున లేదు.

శచీం : అది యేమి ?

దే : ఆమెనానగాంగ్రము వారల నొకని బంపినారు. నీపేరితో చీటిని సృష్టించి పంపినారు

శచీం : అలాగా ? ఇట్లయినచో మాయత్త జమీలాలి యా చేతులలోఁ బడిపోయినదా యేమి ?

దే : జమీలాలి యూ కాక మఱి యెవ్వ రింతటిసాహసకార్యమును జేయఁగలుగుదురు ? అంతటి ధైర్యము మఱి యెవ్వరి

కుండునా ? దేవేంద్రవిజయుఁడుగూడ మోసగించునని జయమాలి యూ కాంత జాతి యెవ్వరు ? నే నిప్పుడే బయలుదేరుచున్నాను.

శచీ : ఎక్కడకు ?

దే : రంజోబ్రాహ్మణసుందరి మేస్త్రి యింటికి.

శచీ : అక్కడ కెందులకు మామా ? ఏమి జరిగినది ? అంతయును నాకుఁ జెప్పెదరా ?

దే : అబ్దుల్‌సాహేబు దహాలి ఎవరో దొంగిలించినారు. ఆడవాలి మెరుగుపెట్టుటకొరకని యూసఫ్ డామేస్త్రితోఁ జెప్పియుంచె నట. అతనికిఁ దెలియకుండ వాతనిభార్యయొద్ద నుండి యాడవాలి నామేస్త్రి తీసికొని పోయెనట! ఇప్పు డడిగిన వాఁడు నే నెఱుఁగననుచున్నాఁడట ! ఇప్పుడు నన్ను—

దేవేంద్రవిజయునిమాట ముగియకుండఁగనే వీథి తలుపులు గొట్టినచప్పుడు వినవచ్చెను. అంతలోనే శ్రీశచంద్రుఁడు వచ్చి యొకచీటిని దేవేంద్రవిజయున కిచ్చెను.

3

దేవేంద్రవిజయుఁ డప్పుడే యాయుత్తరమును చదువుకొనియెను. అం దిట్లున్నది.

"దేవేంద్రవిజయా ! నీభార్య మరల నాచేతులలోఁ బడినది. నే నామెను విడిచిపెట్టుదునో లేదో—ఆభార మంతయు నీతలపైఁ బడియున్నది. ఇప్పు డామె నాయౌషధమువలననో కానొక వస్తుగుణమువలన నచేతనయై పడియున్నది. సకాల

మాన సరిగ నాయకావధమునకు బ్రత్యుపకృతము నొసగినచో నామె శక్తియపాయమును గాంగులోదు. ఆమె జీవితమును మరణావస్థయు నీచేతులలోనే యున్నవని నీ వెఱుంగుదువు. ఆమె జీవించునో, మరణించునో నీవు చెప్పఁగలవు.

"ఇట్టియవస్థలో నీ కామము నొప్పగించు నవకాశము, ఎంతటివైద్యశిరోమణులైనను మఱి యెంతటి కవిరాజులైనను నెట్టిపాటులఁ బడి యెన్నిమందు లిచ్చినను నామెకు మరలఁ జైతన్యమును గలిగింపఁజాలరు! ఎవ్వరు మోహించినను, నామె వరించిన దనియే చెప్పఁజాలరు. ఎంతటి పరీక్షకులైనను నామె ప్రతిదినయాత్మ దన గ్రహింపఁజాలరు కాని యామె జీవించియే యున్నది.

"నీతో నొక్కమాట చెప్పవలసి యున్నది. ఆమాటకుఁ బ్రత్యుత్తరముగాడ నీ విదివఱకే సిద్ధము చేసికొనియుందువు. నే నేమాట చెప్పనై యుంటినో నీకుఁ దెలిసియే యుండ వచ్చును. నా కిప్పుడు నా ప్రాణములపై నాశయును నిరాశయును విజృంభించుచున్నవి. అట్టి యాశానిరాశానుమ్మోళనముచే నాహృదయమునం దివ్యా దనేకోత్పాతములు పుట్టుచున్నవి.

"నీవు నేఁటిరాత్రి చంద్రోదయగంటలకు సరిగ శారంగజయందలి యుద్యానమందిరమునకు వచ్చితివేని నన్నుఁ జూడఁగలవు. లాహోడీ గృహారామము. ఆయారామపశ్చిమభాగమునందు గలదాంతమందిరమున నే నుందును. నీవు వచ్చినప్పుడు నీ చెంత

న్నిట్టి యాయత్నము నుండిఁగూడదు. నీవు నన్నుఁ జూడఁదలఁచి నచో మారుమాట చెప్పకుండ నే నెక్కడకు తీసికొనిపోయిన నక్కడకు నాతో రావలయును. నీ కిష్ట మున్నచో నీస్త్రీయొక్క భార్యను నిర్బంధమునుండి తప్పింపవలయు నని నీకుఁ గోరిక యున్నచో నీవు నాకొక్కమాట నీయవలయును. ఒక్కనిముసములో మీా యవలయును. నేను చెప్పినట్లొప్పుకొని యీసంధి నంగీకరింప వలయును.

“నీవు వచ్చునప్పుడు నీతోఁగూడ నెవ్వరినైన నెంటఁ బెట్టుకొని వచ్చినచో నేను నీ కగపడను! ఎంత ప్రయత్నించి నను నీవు నన్ను జూడఁజాలవు! నీవు నన్నుఁ బట్టుకొనుటకుఁ బ్రయత్నించెదవేని, నా కేమైన నష్టము గలిగింపఁ దలఁచెద వేని, అనాథయగు నీభార్య యాతనావస్థను బ్రతికియుం డకుండుటయే కాక, యామె యట్టే బాధపడి బాధపడి తుదకు మరణింపఁగలదు. ఆమెను బ్రతికించుట కితరుల కెవ్వరికిని సామర్థ్యము లేదు. ఒకవేళ నీ వింతలో నన్నుఁ జంపెదవేని నీభార్యకిఁక శరణము లేదు. ఆమె మరణించితీరును. నీవు నన్ను బాగుగ నెఱుఁగుదువు!

“నిన్నిప్పటికి రమ్మని వ్రాసియుంటినో యప్పటికు సరిగ నాసమయమునకు నే నొంటిగనే వచ్చి నిన్నుఁ జూచెదను. అప్పుడు నేను నీతో నేమి చెప్పుదునో యామాటకు నీ వంగీకరింపకున్నచోఁ దరువాత నేమి జరుగునో నీవే తెలిసికొనఁ

గలవు! నేను ప్రమాణము చేసి చెప్పుచున్నాను, ప్రతిజ్ఞ చేసి చెప్పుచున్నాను. నేను నీ జీవితమునందును నెంతమాత్రము నపకారము చేయఁబోను. ఒంటిగాఁ బోవలసివచ్చునని నీవు సందేహింప నక్కఱ లేదు. నాకోరిక నీకుఁ దెలిపినతరువాత నీ వందులకు సమ్మతింపకను, సమ్మతింపకపోయినను నాకు నిమిత్తము లేదు. నీవు స్వేచ్ఛగ నీయింటికిఁ దిరిగిపోవచ్చును. నిన్ను నేను బిలిచినప్పుడు నీ వెట్లుంటివో నీ యిల్లు బయలుదేరినప్పు డెట్లుంటివో నాతో మాటాడునప్పు డెట్లుంటివో యట్లే యెట్టియపాయమును లేకుండ మరల నీవు నీయింటికిఁ బోవునంతవరకు నీ జమీలియా నిన్నేమియును జేయఁ దని నమ్ముము. అంతవఱకు నీ కెట్టియపకారమును జేయదని నిశ్చయముగ నమ్మాటకని నమ్మియుండుము. అట్టిస్థితిలో నీవు వచ్చుచుండఁగా నీయితరశత్రువు లెవ్వరైన నీ కెట్టియపకారమునైనఁ జేయఁదలఁచినచో జమీలియా తనప్రాణములనైన వినియోగించి యెట్టియపాయములఁ బడిపోకుండ నిన్ను రక్షింపఁగలదు!

"ఇట్టిస్థితిలో నున్న నీభార్యను రక్షించుకొనుటకు నీ వొక్కఁడవే సమర్థుఁడవు ఎట్లు రక్షించుకొనఁ గలుగుదువో యాసంగతిమాత్ర మిప్పుడు చెప్పఁజాలను. రాత్రి పండ్రెండు గంటలైనతరువాత నన్ను జూడవచ్చినచో నప్పుడు విస్పష్టముగఁ దెల్పెదను.

నీభార్య యిప్పు డిరువదిరెండు నిలువులనూతిలోఁ బడి యున్నదని జ్ఞప్తియందుంచుకొనుము! జమీలియా."

౪

ఆయుత్తరమును జదివినంతనే దేవేంద్రవిజయుని వదనారవిందము వివర్ణమైపోయెను. అతనికి నోడియున్న యానందము పోయి ముఖము కళ తప్పిపోయెను. అప్పుడాతఁడు శ్రీశచంద్రునిఁ జూచి "శ్రీశా! ఈయుత్తరము నీ కెక్కడ నిచ్చినది?" అనియెను.

శ్రీశ: ఒకపిల్లవాఁడు తెచ్చి యిచ్చినాఁడు.

దే: ఇది యాతని కెవ్వ రిచ్చిరో యడిగితివా?

శ్రీ: అడిగితిని. ఒకముసలిది వచ్చి యాతని కీయుత్తరము నిచ్చి మనయిల్లు చూపించి రవరంజిత మను బిల్లను రూపాయ యాతనిచేతిలోఁ బెట్టి వెడలిపోయిన దఁట!

దే: సరే! నీ విఁకఁ బొమ్ము!

శ్రీశచంద్రుఁడు వెడలిపోయెను. దేవేంద్రుఁడు "శచీంద్రా! ఈయుత్తరమును జదువుకొనుము" అనియెను.

శచీంద్రుఁడు తనలోనే యాద్యంతముగ నాయుత్తరమును జదువుకొని "మామా! అట్లయినచో మీ రక్కడకుఁ బోయెదరా?" అనియెను.

దే: అవును. పోయిన నేమి?

శచీ: పోయి యేమి చేయుదురు?

దే: శోకమాత్రము చేయునది యేమున్నది?

శచీ: అవును. రెండు నొక్కటియే.

దే: జమీలియా తనయుత్తరమున సత్యవాక్యములనే వ్రాసినది.

శచీ : ఇదికూడ నాకు ఎంతో ఆశ్చర్యకరము అనంటివే కావచ్చును.

దే : ఈసారి మాత్రము నేను వ్రాసిన దానియందు సత్యమే కావచ్చునని నానమ్మకము.

శచీ : ఇట్లనినావో మీరు కోపొదరా ?

దే : ఆ !

శచీ : మిమ్ము నంపినవారు యాగము సదీక్షతోఁ బ్రతిజ్ఞ చేసినాడు కాదా ?

దే : అవును. ఆసంగతి నా కాయనే చెప్పెను. నాకు జ్ఞప్తి యందున్నది.

శచీం : మిమ్మును నిర్బంధించి నాయనే, శత్రువు, శ్రీశచంద్రిని, నన్నుఁగూడఁ జంపెద నని—

దే : అవును.

శచీ : హాహా ! ఇది నాతండ్రిగారి, ఆ శ్రేష్ఠ వ్యక్తిత్వమునకుఁ బడఁద్రోసి జయించాలెనా మిమ్మును మాయమైత్రి నాయందుఁ గుదరఁ బెట్టితినే దయచేసి.

దే : అవును.

శ : అట్లయినను మీరు కోపొదరా ?

దే : ఎట్లయినను బోయి తీరవలెను.

శ : నన్నుఁగూడఁ దీసికొని పోరా ?

దే : వలదు.

శ : ఏమి ?

దే : అట్లయినచో నా యుద్దేశము సంపూర్ణముగ నెఱవేర్చుకొనుట కవకాశము లేకుండఁబోవును.

శ : మీ యుద్దేశ మేమి ?

దే : సమయము వచ్చినప్పు డంతయును దెలియును. ఇప్పటి కింతవఱకుఁ జాలును. నాయొక్క మాటమాత్రము మనసునం దుంచుకొనుము. ఆడాకిఁ నన్ను మృత్యువను బిలిచి నట్లు బిలిచినది. దానికిఁ గాలము సమీపించినది.

శ : మామా ! మీ రామెమాటకు విస్మరించెదరా !

దే : ఆమాట యేమో ముందుగఁ దెలిసికొందును. తరువాత నావిషయమై యాలోచించెదను.

శ : నే నిచ్చటనుండి వెడలవలసినదని యేమైన నన్నదా ?

దే : ఏమియును లేదు.

శ : కాని యిది మిగులఁ గఠినమైనకార్యము.

దే : ఔను. నే నెఱుఁగుదును. ఒకమాట.

శ : సెలవిండు.

దే : సంధ్యాకాల మైనగంటసేపటికి నీవు భిక్షుకవేషముతో నాభూద్యానవనమీపమునకుఁ బొమ్ము. ఉత్తరములో వ్రాసిన యాదారుమందిరమునొద్దకుఁ బోయి యచ్చట పొదలో దాఁగియుండుము. ఎవ్వ రెవ్వ రేమేమి చేయుచుందురో-

యొక్క దిక్కునకుఁ బోవుచుంటినో యాకాశముఁ జూచుచుం డును. జాగ్రత్త! నీ వెవ్వరికి నగపడకూడదు. రాత్రి పం డ్రెండుగంటలకు నేను వచ్చెదను.

శ: నిరాయుధుఁడుగనే పోయెదరా?

దే: ఆయుధములను వదలి కేవలము దిక్కులేని విడిచి పోలేదు; ఎప్పటికి నట్లు పోవుట తటస్థించదు. నేను జామాలియా చెప్పిన ట్లామె ననుసరించి పోవుచున్నచో నీవును బరుల కగపడకుండ నన్ను ననుసరించి రమ్ము. కాని, యెవ్వరికి నగపడకుండ సావధానుఁడవై యుండుము. నేను బహుబదేశ నప్పుడే రాజేటిని ధాన్యములు వైచి తీసికొనిపోయెదను జాము నన్నుఁ దనవెంటఁ దీసికొనిపోవుచున్నది మార్గమధ్య మున నా ధాన్యకణంబు జల్లుకొనుచుఁ బోయెదను అవి క్రింద పడునప్పు డట్టి శబ్దములు గాకుండుటచే జనుల గ్రహింపజాలరు. ఆధాన్యపుగింజలు నానవాలుచూచుకొనుచు వచ్చినచో నీవు మే మున్నచోటికి రాఁగలుగుదువు.

శ: మంచిది. చాల బాగుగ నున్నది.

దే: జామాలియా చాలఁ జెడ్డది. చీమ చిటుకు మన్న వదలిపడి పోదును. మిగుల జాగరూకతతో నుందును. ఆమె యేదే నొకమార్గమునఁ బ్రవేశించి ప్రయత్నించునప్పు డెల్లవిధ ములఁ సాధకబాధకములు బాగుగ నాలోచించుకొనియే ప్రవే శింతును. ఆమె దూరాలోచనము చేసి యేవిధముచే నైనను

వా క్రొత్తయుపాయము నూ గలుగ దని నిశ్చయించుకొన్నతరువా తనే నా కీయుత్తరము వ్రాసినది. ఒక్కసారి నాచేతులఁ బడి నచో నాకేఁ దక్కించుకొనుట పట్టి దని యామె బాగుగ నెఱుం గును. ఆమె స్వభావమున నా కెంతమాత్రమును దయ యుండు మాట లే దని యామెకుఁ దెలియును. అందుచేతనే యామె మిగుల హెచ్చరికతో నుండును. నీవు చేయవలసినపని యేమ నన—ఆమె యాత్మరక్షణమున కెట్టియేర్పాటులను గావించి నదో, యెవ్వ రెవ్వ రామెకు సహాయులై యుండిరో బాగుగఁ గను పెట్టి చూచుచుండవలయును. మారమునం దుండి ధావ్యపు గర్తైన బట్టి మే మున్నచోటు తెలిసికొనుము. తెలిసినతరు వాత నాపలివాకిలియొద్ద నిరీక్షించుచుండవలయును. నేను నీకు సంజ్ఞ చేయువఱకు నట్లే కనుపెట్టుకొని తిరుగుచుండవలయును.

శ : మీ రెట్లు సంజ్ఞ చేసెదరు ?

దే : ఒకదానివెనుక నొక్కటిగ రెండుసారులు పిస్తోలు కాల్చినశబ్దము వినవచ్చినతోడనే నీవు సత్వరముగ వచ్చి నన్నుఁ గలసికొనుము. అంతవఱకు నీ వేమియుఁ జేయ నక్కఱలేదు. కేవలము నిరీక్షించి యుండుటయే.

శ : మంచిది. ఆజ్ఞాప్రకార మట్లే చేసెదను.

దే : శచీంద్రా ! నాజీవితములో నిదిసామాన్యమైన పని కాదు. ఈప్రయత్నము విఫల మైనచో నాకు మరణము తప్పదు, మన మిదివఱ కెంతటిభయంకరకృత్యములయందుఁ బని

చేసితివా యంతకంటె నధికముగ బుద్ధిచాకచక్యమును, సౌందర్యమును, భాగ్యసౌశీల్యముం గలిగి యీ భార్య యందిప్పుడు మహా వర్తించవలసియున్నది మీయాత్మజులు మీయిష్టము ననుసరించియున్నది. నాయందు మీకుండు ప్రేమ జన్మజన్మాంతరముల యందొకే రీతిగా నాధారపడి యున్నది. ఎట్లయినను సమర్పించుటకే యున్నది. శచీ! ఇంతకంటె నధికముగ నగలుచున్నవి. ఒకవేళ నామె యంతరంగ మానసం బడఁదోసి నాశిరఃఖండమును గావించినను గాపాడవ చ్చునా శచీంద్రా! అపారీపికొంచి, అదాటి, మమ్ముఁ జంపజ తునిం గావించినచోఁ బాపాత్ములఁ దీసివేయుఁగలిగినచో ని వ్వంటివి కాదా? పాపాత్ములనైన నిరోధించి ప్రతీకారము గావింపుము. నానాలక్షణవ్యక్తులను నీచేతులలోఁ బెట్టినాను. శచీంద్రా! పౌత్రస్త్ర నామాట యొప్పుకొనుము జ్ఞప్తియుండు కొనుము. నాయాజ్ఞలను నప్పుడాలించఁగలిగినచో నాయొక్క సర్వ విచ్ఛిన్నమాలోకమును జూడఁజాలక పోయినను సంతోషమే. సర్వశక్తుఁ డగు పరమేశ్వరుఁ డున్నాఁడు. అతఁడే నిన్ను రక్షింపఁగలఁడు. అతఁడే నీకు సాహాయ్యము చేయఁగలఁడు. అతఁడే నీకు సకలశుభములను బ్రసాదింపఁగలఁడు. పౌత్రస్త్ర శచీంద్రా! పౌత్రస్త్ర.

శచీంద్రుఁడు మ్లానవదనుఁడై మఱి యేమియు మాటాడఁజాలక కన్నీరు విడుచుచు నటనుండి వెడలిపోయెను.

౫

ఆ రాత్రి పదిన్నరగంటలకు దేవేంద్రవిజయుఁ డింటినుండి బయలుదేరెను. ఆయుద్యానమునకుఁ బోవునప్పటి కరగంట సేపు పైఁగాఁ బట్టెను. చంద్రోదయమగుటకు గొట్టుట కింకొంత సేపు కలదు. దేవేంద్రుఁ డాయుద్యాన పశ్చిమప్రాంతము నందలి నిర్దిష్టదారు మందిర సాన్నిధ్యమున నిలిచి మోహన మాయకై చూచుచుండెను. అప్పటి కెవ్వరును లేరు

అప్పుడా రాత్రివేళ వనాంతమంతయు నిర్జనమును నిశ్శబ్దము నై యుండెను. అప్పుడు పిట్టలు రెక్కలాడించుచున్నవి, అచ్చ టచ్చటఁ నెండుటాకులు రాలిపడుచున్న చప్పుడు, అతిదూర మునఁ గుక్కలు మొఱగుచున్న చప్పుడు ఇదియే యానిశ్శబ్ద నిశీథమునకు విశ్రామభంగము గావించుచుండెను. చల్లనిగాలి మెల్లగ నిశ్శబ్దముగ వీచుచుండెను. పూర్ణచంద్ర సంశోభిత మగుయామినీరమణి నిశ్శబ్దమగు గాంభీర్యం దాల్చి యుండెను. మధురయామినీవక్షఃస్థలం బగునీలగగనాంతరాళమున స్నిగ్ధ కిరణోజ్జ్వలుండగు శీతాంశుఁడు నీలాంబరపంచాంచలంబు లగు శ్వేతాంబుదసోపానములపై మెల్లమెల్లగ నిశ్శబ్దముగ నారోహ ణావరోహణములం గావించుచుండెను.

ఒకచెట్టుచాటున శచీంద్రుఁ డాగియుండెను. దేవేం ద్రునిసూక్ష్మదృష్టి యన్నిటికంటె ముందుగ నాతనిమీఁదనె పడియెను. శచీంద్రుఁడుకూడ నాతనిం జూచెను. ఒకరితో నొక

వు మాటాడుట లేదు. అట్లు మాటాడుట యావశ్యక మని కూడ వారు భావించుట లేదు.

కొంతసేపు వినయమువారు బంధింపగంటలలో నొక దేవేంద్రుడా వెన్నెలలో గాలివిహారము చేయుచుండి రమణీమూర్తి నొకదాని కన్నులార గాంచెను. ఆ మూర్తి యతివేగముగ నాతని యొద్దకు వచ్చుచుండెను. అది వచ్చుచున్నది జాబాలి యా శ్రమము కాని మరి యెవ్వరును గారని దేవేంద్రుడు నిశ్చయించుకొని యెను.

జాబాలి మహర్షి యంతట సమీపించుచుండగనే దేవేంద్రుని గని జాబా: "ఓహో! దేవేంద్రుడా! నా పుత్రికా?" అని యడుగ

దే: ఆ! పుత్రిక.

జాబా: నీ మనసులో గొంచెమైనను భయము కలుగ లేదా?

దే: లేదు ఎవరిని జూచి భయపడుదు?

జా: ఏమి? నన్ను జూచిన భయము కాదా?

దే: నిన్ను జూచియా? లేదు.

జా: మనసులో నీ విశ్వ జాతమాత్రమునకు భయపడుట లేదా?

దే: లేదు

జా: నీవు నీ నిమిత్తము భయపడుట లేదు. ఇతరుల నిమిత్తమై నీవు భయపడుచున్నావు. కానా?

జే : జుమీరీయా! నీవు నన్ను భయపెట్టజాలవు

జు : నీయొద్ద కత్తైన నాయుధ మున్నదా యేమి?

జే : నిన్ను ఛేదించితిని కాదా?

జు : నీ త్రుత్తరము సరిగ రాలేదు.

జే : రావచ్చును.

జు : నీ వాయుధరహితుడవై యుంటివా?

జే : నీవో?

జు : ఆ!

జే : అట్లయినచో నేను గూడ నట్లే యుంటిననుకొనుము.

జు : ఏమి? అట్లయినచో నేను చెప్పినట్లు నీవు చేయలేదు.

జే : నీవు చెప్పినట్లుగా నిన్ను జూచుటకై వచ్చితిని. నాయొద్ద నాయుధ మున్న నేమి? లేకున్న నేమి? నా చేతిలో నీ కాయుధ మగపడినప్పుడు ప్రశ్నింపవచ్చును.

జు : నీ వాయుధమును గూడ నేల తెచ్చితివి?

జే : ఆత్మరక్షకై యప్పు డుపయోగింపవచ్చునని.

జు : బుద్ధిహీనుడా!

జే : నా బుద్ధిహీనత నీ కేమి తెలిసినది?

జు : నేను నీకు మొట్టమొదటనే చెప్పలేదా; నేను చెప్పినవిధముగా నీవు రాకున్నచో నీభార్య తప్పక మరణించు నని చెప్పలేదా?

దే : ఔను. చెప్పితిని.

జా : అట్లయినచో మరల నీకీ పతిభక్తి రోగము కలిగి నది ? నే నిప్పుడే యీ పటమునుండి వెలిపోయెదను. నీవు నన్నే మి చేయఁగలవు ?

దే : బాగుగ నాలోచించుచున్నచో నట్లు చేయఁజాలవు.

జా : ఏమి చేయుదువు ?

దే : ఇక్కడయనుగు జరిగినచో నీతల నగిలిపోదా ?

జా : బుద్ధిహీనుఁడా ! నాతలయా ? నీతల నేమి చేయుదువు ?

దే : తరువాత నేమి ?

జా : నీకుఁ గేవలము మతి తప్పిపోయినట్లే యగుచు న్నది. నన్ను నీవు చంపినచోఁ బ్రియతమురా లగు నీభార్య ను జంపుకొన్నట్లే. తెలిసినదా ?

దే : అయినను నిన్నుఁ జంపక విడువను.

౬

"చంపుము. నీయిష్టము వచ్చినట్లు చేయుము ! నీపాదసాన్నిధ్య ము న నీయొద్ద నిగూఢముగ నున్న నిశితకృపాణాగ్రమున కెదు రుగ హృదయము నుంచితిని ! పొడువుము ! ఏకృపాణమును నెదను వెట్టుకొని తెచ్చితివో దానితో నీజామిలియొక్క వక్షో మధ్యమునఁ బొడువుము ! నిర్దయుఁడ వగు దేవేంద్రా ! కఠినా త్ముఁడ వగు దేవేంద్రా ! అతిలోకమోహనసుందరవక్షోభాగము

నతి స్ఫురద్దీపాలంకారంబుచేఁ జల్పింపఁబడి చెవెదా? కోర్కులచేఁబలు వితతములై నాయిష్టదేవతకై కేయుటకై యింత భంగము నొందవలెనా? ఇంత ప్రయాసము నొందవలెనా? ఇంతి సంభ్రమము నొందవలెను? ఇదియే నీ యానంద మైనచోఁ బోవునది పోవుఁ గలిగినచోఁ బోవుఁగాక! ఇదిగో వక్షము! నీయెదుటనే యుంచితిని!" అని చెప్పుచు జూలియా వక్షోవసనమును సడలించుక మును దీసి దూరముగఁ బారవైచెను. పిమ్మట జూలియా సోఫాకొక్కపైఁ గూలఁబడి దేవేంద్రవిజయనినాదముగ దేదీప్యమానసుధాకరకిరణాంతరాళమున, కామదేవుని లీలాక్షేత్రమై యొప్పు ట్లతిలోకమనోమోహనం బగు తన పీనోన్నత విశాలసుందరవక్షోభాగమును బ్రదర్శించుచు హెచ్చరించుచుచుండెను. ఆనీలనిర్మలానంతగగనమునందుండి సంపూర్ణచంద్రుఁడు తనయనంత కిరణములను బ్రసరింపఁజేసి జగమంతయు నానందకరవశముగఁ జేయుచు నమృతమధురమందహాసము గావించుచుండెను. అందందు నక్షత్రములు మిలమిల మెఱయుచుండెను. వృక్షాగ్రపల్లవములు మందమారుతమున నల్లన నాడుచుండెను. నిర్జనంబును నిశ్శబ్దంబు నగు నాయుద్యానమధ్యమున దేవేంద్రుఁడు నిలిచియుండెను. ఆతని సమ్ముఖమున కన్నుల యెదుట "అర్ధవివస్త్రస్థితిలో" జూలియా తన యనాచ్ఛాదిత పీనోన్నతవిశాలసుందర వక్షోభాగమును బ్రదర్శించుచుండెను. ఆమధురచంద్రకాంతులలో నాస్వర్ణవక్షఃఫలకము మధురమోహనశిలావిలసితమై యుండెను.

దేవేంద్రవిజయుఁడు చలించిపోయెను. ఒక్కసారి యాతని సర్వాంగకములును గంపించిపోయెను. అతని ప్రతిరక్తనాళమునుండియు నభూతపూర్వం బగువిద్యుత్ప్రవాహము తీవ్రవేగముతోఁ బ్రవహించుచున్నట్లుండెను. ఏమి మాటాడుటకును దోఁచకుండుటచే దేవేంద్రవిజయుఁడు శిలాప్రతిమవలె నిలువఁబడిపోయెను.

దేవేంద్రుఁ డట్లు నిశ్శబ్దముగఁ గొయ్యవలె నిలిచియుండుటం జూచి జయపాలుఁడు "ఏమి దేవేంద్రా! ఊరకుంటివేమి? ఆయుధమును బైకిఁ దీయుము! ఇంకను జేగుత్త వేమి? ఓస్! ఇప్పుడు తెలిసినది. నేను భావించి నంతటి నిష్ఠురహృదయుఁడవు కావు. అట్టివాఁడవు ఆయుధము నెందులకుఁ దెచ్చితివి?" అనియెను.

దే : సమయమున కుపయోగించునది.

జ : మంచిది. నీయొద్దనున్న యాయుధమును నా చేతి కీయఁగలవా?

దే : ఈయను.

జ : అట్లయినచో నేను నీతో నేమియును మాటాడను. నీకును నాకును సంధి కుదురదు.

దే : సరే. అంతమాత్రమున నాకు నష్టమే మున్నది?

జ : అట్లయినచో దేవేంద్రా! నీ వింకను నాపై శత్రుత్వమును సాధించెదవా?

దే: అది యెందుకు? నా కార్యము నెఱవేర్చుకొనుటకే నే నిచ్చటకు వచ్చితిని.

దేవేంద్రుడు సుస్థిరుడై గంభీరస్వరముతో నీమాట చెప్పెను. పరిపాలనాభారమునకుం బూర్ణముగ ప్రకృతి యెట్టి స్థిరగంభీరభావముతో నుండునో దేవేంద్రవిజయుం డిప్పు డట్టి భావముతో నుండెను. ఇది యంతయును జూచి జామినీయామ యధీర యగుచుండెను. కాని యామె భావ మంతరాత్మను బైకిం దోంచుటలేదు.

జా: మంచిది ఇంకొకమాట. ఇప్పుడు నీవు నా యొద్ద ప్రతిజ్ఞ చేయుదువా?

దే: అది యేమో చెప్పుము!

జా: ఇప్పుడు నీవు ఆయుధము నుపయోగింపవు గాదా?

దే: ఆవశ్యకము లేకపోయినచో నుపయోగింపను.

జా: నీ వీ మాయాయుధము నెప్పుడు నుపయోగింపవలయు నని నిశ్చయించుకొని తెచ్చితివి?

దే: నీవు జాబునం దేమి వ్రాసితివో యా ప్రకార మంతయును జరగక యం దొక్కమాటయైనం దప్పిపోవుట తటస్థించినప్పుడు.

జా: ఇందుకొఱకే కద?

దే: అట్లను ఇంకను నొక కారణ మున్నది.

జా: అదికూడ నేమో చెప్పుము.

దే : నా భార్యజీవితమును రక్షించుట కావశ్యక మైనచో నప్పుడు మందు నుపయోగింపవలయు నని.

జా : ఆవశ్యకము లే దని నేను మొదటనే చెప్పితిని గాదా? ఎంతమాత్రము నావశ్యకము లేదు. నీ భార్యను రక్షించుకొనుటకు నీ కాయుధముతోఁ బని లేదు.

దే : అలా గయినచో నా యౌషధము నుపయోగించుట మాని వైచెదను.

జా : నిశ్చయముగ నట్లు చేయుదువా ?

దే : నిశ్చయముగా.

౨

జా : దేవేంద్రా !, నీతోఁ గూడ నెవ్వరైన వచ్చిరా ?

దే : లేదు. నీ వట్లు వ్రాయుటచే నేనొంటరిగనే రావలసి వచ్చినది.

జా : శచీంద్రకీసంగతు లేమియును దెలియవా ?

దే : ఆదెబ్బతో నాతఁడు మంచముపట్టి యుండుట నీకుఁ దెలిసియే యుండును.

జా : ఔను. తెలియును.

దే : తెలిసియు నిట్లు ప్రశ్నించితి వేల ?

జా : నీ వొంటరిగనే యిచ్చటికి వచ్చియుండు వని నా కంతమాత్రమును నమ్మకము లేక.

దే : అంతటి యవిశ్వాసమునకుఁ గారణ మేమున్నది? నే నొక్కఁడనే వచ్చితిని.

జూ : దేవేంద్రా! నీ వెంతటి యాలోచనపరుఁడ వైనను, నెంతటి బుద్ధిమంతుఁడ వైనను జూలియా నుమాత్రము తప్పించుకొని పోఁజాలవు! జూలియా కన్నుమూసి కన్ను తెఱచునంతలో నీ ప్రాణములు నిలువున నెగసిపోవునట్లు చేయఁగలదు.

దే : నీ కింతటిశక్తియే యున్నచో నీ విప్పుడట్లెందుకుఁ జేయుట లేదు? నీకు నాపై నింత దయ యెందులకు?

జూ : నా కింతమాత్రము నట్టికోరిక లేదు. నే నట్లు చేయఁదలంచుకొన లేదు.

దే : ఊరక కాలవిలంబనము చేయుటవలన నీకే యనర్థకము!

జూ : (నవ్వుచు) దేవేంద్రా! బెదరించుచున్నావా?

దే : జూలియా! ఇటు వినుము. నట్టిమాటలతో నా కాలము నేల వ్యర్థము చేసెదవు? నీవు న న్నొక్కడకో తీసికొనిపోయెద నని వ్రాసితివి కాదా?

జూ : అవును.

దే : ఎక్కడకు?

జూ : ఎక్కడకో కాదు. అదిగో ఆ రెండంతస్తుల మేడ యగపడుచున్నదా? అలోపల నొకచోట నీ ప్రియురాలు రేవతి యున్నది. చూచెదవా?

దే : సరే ! చూపింపుము.

జ : ఇం కొకప్రతిజ్ఞ చేయవలయును.

దే : చెప్పుము.

జ : నా యనుమతి లేకుండ నీ వెంతమాత్రమును నీ భార్యపైఁ జేయినైన వేయఁగూడదు.

దే : సరే సమ్మతించితిని. పద.

జ : అంగీకరించితివా ?

దే : ఆ, పద.

జ : రమ్ము !

దేవేంద్రవిజయుని వెంటఁ బెట్టుకొని జమీలియా యుద్యానవనము విడిచి యామందిరమున కభిముఖముగ బయలుదేరెను. ఆమందిర మా యుద్యానవనమునకు వెలుపల లేదు. లోపలనే యున్నది. ఆమందిర మంతయుఁ జిరకాలమునుండి బాగు చేయుట లేక జీర్ణమై పడియుండెను. అందందు గడ్డి మొలచి యుండెను. కొన్నిచోటుల గోడలే పడిపోయినవి.

దేవేంద్రుఁడును జమీలియు నామందిరాభిముఖులై పోవుచున్నప్పుడే శచీంద్రుఁడు భిక్షుకవేషముతో వృక్షాంతరాళమునుండి వెలువడి వారే మార్గమున నెక్కడెక్కడకుఁ బోవుచుండిరో జాగరూకుఁడై కనిపెట్టి చూచుచుండెను. ఈవిధముగ నైదునిమిషము లయ్యెను. శచీంద్రుఁ డక్కడ నిలిచి యుండెను.

శచీంద్రుఁ డావంకకుఁ బోవుటకై యొకయడుగు ముందటికి వైచెను. అంతలో నెవ్వరో యచ్చటకు వచ్చుచున్న ట్లాతని కగపడియెను. శచీంద్రుఁ డతిత్వరితముగఁ దనవిశీర్ణమలిన వస్త్రములను జెట్టుక్రిందఁ బరచుకొని పరుండి కృత్రిమనిద్రాభినయముం గావించుచుండెను. అప్పటి యాతనినాసికాస్వరంబున నానిశ్శబ్దోద్యానవృక్షంబుల నిద్రించుచున్న పక్షు లన్నియును నిమిషములో నదరిపడి కూయ నారంభించెను.

ఆగంతకుఁడు శచీంద్రునియొద్దకే వచ్చుచుండెను. అతఁ డతివేగముగ వచ్చి శచీంద్రుని వీఁపుపై బలముగ నొక్కగుద్దు గుద్దెను. శచీంద్రుఁడు నిమీలితనయనములతో నీప్రక్కనుండి యాప్రక్కకు నొత్తిగిలెను. మరల నొక్కగుద్దు. అప్పుడు భిక్షుకవేషి యగు శచీంద్రుఁడు నిమీలితనయనముల తోడనే "ఇది యేమయ్యా? మాకుఁ ద్రోవ యొసఁగుట లేదా? అనియెను.

మరల నింకొకగుద్దు. ఆశబ్దము మొదటిరెంటికంటెను నుచ్చైస్స్వరమున వినవచ్చెను. అప్పుడు శచీంద్రుఁడు "ఏమయ్యా! నీవు రక్షకభటుఁడవా యేమి?" అనియెను.

ఆగం : నేను రక్షకభటుఁడను గాను.

శచీం : మఱి యెవ్వరయ్యా? ఉపవనదేవతవా యేమి? నేను దరిద్రుఁడను. ఒకప్రక్కను బడి పరుండియుంటిని. లేవఁగొట్టుట యెందులకు? పెద్దమనుష్యుల నిద్రాభంగము చేయుట నీకుఁ బుణ్యమా? పాతకమా?

ఆగం : నేను నిన్నొకసంగతి యడుగవలయును.

శచీం : నన్నడుగుట యేమి ? నాతలమీఁదివా రెంద ఱో యున్నారు. అన్నిటికంటె నెత్తుగ నాతాళవన మున్నది. అక్కడకుఁబోయి యడుగఁగూడదా ? ఇంతటివెన్నెలలో నీకు దారియే యగపడుటలేదా ?

ఆగం : నే నిట్లు వచ్చుచు దారి తప్పితిని. నీవు చూపించినచో నా కుపకార మగును.

శచీం : చూడుము దారి శుభ్రముగ నున్నది. దారి పొడుగునను జనులు మసులుచునే యుందురు.

ఆగం : నేను పద్మపురమునకుఁ బోవుచుంటిని. ఏదారి నిఁ బోవలయును ?

శచీం : శ్వేతపద్మపురమునకా ? నీలపద్మపురమునకా ? రామరాజు మరల నీకలికాలమున పద్మగోపురమును గట్టించు చున్నాఁడా యేమి ?

ఆగం : నాకుఁ బద్మపురమునకుఁ ద్రోవ జూపవలయును. నీకు డబ్బిచ్చెదను.

శచీం : ఏమి నాయనా ! ఇంతకాలమునకు నీవు దాన కర్ణునిపేరు మాపివైచుచున్నావు !

ఆగం : నీవు పిచ్చివాఁడవా యేమి ?

శచీం : కాంచనము కల్లుకావగ నెక్కించినచోఁ బిచ్చి తనమున కేమి భాగ్యము ? చూచి యందఱును నవ్వుదురు. అం

దలును వెంటఁబడి యల్లరి చేయుచుండు. ఇంత యొంటరిగ నయ్యా! సెలవు తీసుకొనియెదను. బ్రాహ్మణుఁడ వైనచో నీకు నమస్కారము !

ఆగం : నీ వెక్కడకుఁ బోయెదవు ?

శచీం : కల్లుపాము దర్శనమునకు

అని శచీంద్రుఁ డటనుండి వెడలి పోయెను. ఆగంతకుఁడు మరియొక వైపునకుఁ బోయెను.

మరలఁ గొంత సేపటికి తిరుపతి నాయుద్యానమున రెండవ వైపునఁ గలిసికొనిరి. అప్పు డాగంతకుఁడు "ఏమీ! కల్లుపాముయొద్ద కింకను బోలేదా ?" అని యడిగెను.

శచీంద్రుఁడు విస్మితుడై "ఔను, నే నక్కడ బోవుచుండగా మరల నీ వగపడితి వేమి ? తిరిగి, తిరిగి మరల నీయొద్దకే వచ్చుచుంటి నని పట్టి చూడఁగా నీభూమి గుండ్రముగ నుండుటయే యిది నాకిప్పుడు నిశ్చయముగ బోధపడినది. అట్లు కానిచో నేను తిన్నగ పోవుచు నడచివచ్చుచున్నను నీయొద్దకే వచ్చుట యెట్లు తటస్థించును ? అయ్యా! వచ్చుచున్నాను, నమస్కారము!" అనియెను.

ఆనంతర మాయుద్యానము నుండి పొలములకుఁ బోవు మార్గము ననుసరించి శచీంద్రుఁడు వెడలిపోయెను. ఆగంతకుఁడు తీవ్రదృష్టితో నాతఁ డగపడుచున్నంతవఱకుఁ జూచి తనలో "భయము లేదు. ఇతనివలన నెట్టి భయకారణమును లేదు. నట్టి త్రాగుఁబోతు ! అందుపైఁ బిచ్చివానివలెఁ గూడ నున్నాఁడు

ను. నే నిదివఱకే యెఱిఁగియుంటిని. ఇక్కడిప్పుడు నేమి జరుగుచు న్నదో చూడవలయును" అని యనుకొని జాములా దేవేంద్రుఁడు పోయినదారి ననుసరించి వెడలిపోయెను. ఆ యాగంతకుఁడు జాఱిలి యాగూఢచారుఁడు.

భిక్షుకవేషధారి యగుశచీంద్రుఁడు మార్గమునఁ బోలే దు. ఆ యాగంతకుఁడు దృష్టిపథము నతిక్రమించునంతవఱకు నొకచెట్టుచాటున దాఁగియుండి పిమ్మట నతిజాగరూకతతో నటనుండి వెడలివడి మెల్ల మెల్లగ నాగంతకుఁడు పోయినమార్గ మునుబట్టియే బయలుదేరెను.

శచీంద్రుఁ డట్లు పోవుచుండఁగా మాటిమాటికి నాతని చేతికఱ్ఱ క్రిందఁ బడిపోవుచుండెను. అతఁడు మరల మరలఁ దన కఱ్ఱను దీసికొనుచు నానందముతో నవ్వుచు నామార్గమునఁ బోవుచుండెను.

శచీంద్రుఁడు పడిపోయినకఱ్ఱను గ్రిందనుండి తీసికొను నెడంబున దేవేంద్రుఁ డామార్గమునఁ బోవునపుడు చల్లిన ధాన్య పుగింజలగుర్తులను గనిపెట్టి చూచుకొనుచుండెను. అతనినవ్వు నకుఁ గారణ మదే. ఆగుర్తులనుబట్టియే యాతఁడు పోవలసిన మార్గమును దెలిసికొనుచుఁ బోవుచుండెను.

తృతీయ ఖండము

౧

అతిత్వరితముగ జమీలాలితాయును, నామెతోఁగూడ దేవేంద్రప్రవిజయుఁడును పోయి యసంస్కృతంబును, నంధకారబంధురంబును, నతినిగూఢంబును నగునామందిరద్వారమునొద్ద నిలువఁబడిరి. అప్పుడు జమీలాలితా « దేవేంద్రా! ఈయింటిలోనికి నీవు నాతోఁగూడ రావలయును » అనియెను.

దే : మంచిది. అలాగే కానిమ్ము!

జ : రేవతి యీమందిరమునందే యున్నది.

దే : సరే. నన్నామెయొద్దకుఁ దీసికొని పొమ్ము.

జ : ఇప్పుడు కాదు. సమయము వచ్చినప్పుడు తీసికొని పోయెదను. ఇప్పుడు ముందుగ నీతోఁ గొన్నిమాటలాడవలయును.

ఇరువురు నాగృహమధ్యమునఁ బ్రవేశించిరి. అంధకారమయం బగుగృహాంగణమునఁ జేరునప్పుడే దేవేంద్రుఁడు వస్త్రాభ్యంతరమున గుప్తముగ నుంచి తెచ్చినపిస్తోలును బైకిఁదీసెను, నలుదెసలను వెలుఁగు దోఁచెను. అకస్మికముగఁ జూచి జమీలాలితా ఉలికిపడియెను. కాని యేమియు మాటాడలేదు.

అనంతర మాయిద్దరు నాయింటికి ఉత్తరమున నున్నసో పానముల నారోహించి రెండవయంతస్తునకుఁ బోయి యచట నున్న గదియందుఁ బ్రవేశించిరి. అప్పుడు జాపిరాలి యా గదియం దొకమూలఁ గొవ్వువత్తి వెలిఁగించెను. అట్లు వెలిఁగించుచునే యామె దేవేంద్రునిఁ జూచి " దేవేంద్రా! నిన్నిచ్చటికెందులకుఁ దీసికొనివచ్చితినో తెలిసినదా? " అనియెను.

దే : తెలియలేదు.

జా : నీ వెఱుంగుదువు. నేను నిన్నెటులైనఁ జంపెద నని ప్రతిజ్ఞ చేసితిని గాదా?

దే : అవును.

జా : కేవలము నిన్నొక్కనినే కాదు. నీతోఁ గలసి యున్నవారి నందఱను గూడఁ జంపెద నని.

దే : ఆసంగతియును దెలిసినది.

జా : నేను ప్రతిజ్ఞ చెల్లించుకొందు నని నీకు నమ్మకమున్నదా?

దే : శక్తి యున్నచోఁ జెల్లించికొనవచ్చును!

జా : అంత సామర్థ్య మున్నది.

దే : ఉన్నచో నిఁక నేమి?

జా : కాని నా కిప్పు డట్టికోరిక లేదు. నేను నీతో నొక యేర్పాటు చేసికొనవలయు నని చూచుచున్నాను.

దే : అలాగా! ఏవిషయమున?

జు : నీ కానిపనులు కొత్తగను వింతగను దోచును. నే నిప్పుడు నా ప్రతిహింసనుండి నిన్నును నీ భార్యను శచీంద్రుని కూడ విముక్తులనుగాఁ జేయఁదలంచితిని.

దే : ఇట్లు చేయుటకు కారణ మేమియో యుండ వచ్చును.

జు : అప్పుడు. నీవు నామాట నమ్ముము; నాకు సాహాయ్యము చేయుటకు నే నిట్లు నిశ్చయించుకొంటిని. నే నింతటి నుండి పాపకృత్యవ్యాపారములకు జలాంజలి విడిచితి నిపుడు. ఇంతటి నుండి ధర్మమార్గము నవలంబించి సత్స్వభావము కలిగి యుండెదను.

దే : ఇంకను నీ కట్టిమనసు యొకటి వచ్చునా జూపిటరా?

జు : వచ్చును. ఇప్పుడే వచ్చును.

దే : ఎట్లు వచ్చునో చెప్పుము.

జు : దేవేంద్రా! ఇటు చూడుము! నీవు తలంచుకొన్నచో నేను నిశ్చయముగ జబ్బుబారినవారిఁగూడ నాయూన్యోపాయముచే రక్షింపఁగలవు. ఆ యుపాయ మే మైయుండవా? నీవు నా స్వభావగమనమును మరలింపఁగలవు. నామతి పరిభ్రమణము నాపివేయఁగలవు. నే నెట్లు నచ్చుతు రాజ నగుదునో యట్టిమార్గమున నన్ను నీవు నడిపింపఁగలుగుదువు! నీవు నన్నల్లన్నయము పిశాచి యనియు, రక్కసి యనియు, నిం

ఱించుచుందువు. అట్టిరక్కసిని నీవు తలఁచుకొన్నచో దేవీమూర్తిగఁ జేయఁగలుగుదువు.

దే: జాబిలా! ఈనీమాట లన్నిటికిని నర్థమేమి?

జా: దేవేంద్రా! ప్రత్యుత్తర మిమ్ము! నా మాటకు తగిన ప్రత్యుత్తర మిమ్ము! సరిగఁ జూచి చెప్పుము. నేను పరమసుందరీమణిని గానా?

అని పలుకుచు జాబిలియా మధురమందహాసము చేయుచు మధురమోహనకటాక్షములఁ బ్రసరింపఁజేయుచుండెను.

దే: (విస్మయముతో) జాబిలియా! నీ వతిలోకమోహనసుందరీమణివే యగుదువు కాని యెవ్వరు చెప్పినారు?

జా: ఎట్టి సుందరిని?

దే: నీహృదయమందలి క్రూరత్వము, నీచత్వము, నీముఖమండలమునఁ బ్రతిఫలింపకపోయినచో సాక్షాత్కరించిన మోహినీదేవతగనే యుందువని భావింతును. నీవంటి రమణీయ రమణీమూర్తిని నే నిదివఱ కెన్నఁడు నెచ్చటను జూచియుండ లే దని నిశ్చయముగఁ జెప్పుచున్నాను.

జా: మనోరమకంటెను సుందరినా?

దే: ఔను.

జా: రేవతికంటెనా?

దే: ఆ,

జా: సుందరీమణుల సౌందర్యమును నీవు ప్రేమింతువా?

దే: ప్రశంసింతును !

జు: నాహృదయమునుండి సమస్తపాపకళంకములును వదలిపోయిన వనుకొనుము. అప్పుడు నేను నీమనసువచ్చిన సుందరీమణి నగుదునా దేవేంద్రా!

దే: కావు.

జు: నీహృదయ మింతకుఁ బూర్వ మేయువతియందును ఆసక్తమై యుండలే దనుకొనుము. నీ వెన్నతెను బెండ్లియాడలే దనుకొనుము! నవయౌవనుఁడ వగుచు వాకస్మికముగ నన్నుఁ జూచితి వనుకొనుము! అప్పుడు నీవు నన్నుఁ బ్రేమింతువా దేవేంద్రా!

దే: అప్పటికిని ప్రేమింపను.

ఈవిధముగ మాటలు తెగిపోయెను. జులియహృదయము తీవ్రవేగమునఁ గొట్టుకొనసాగెను. ఆమెనిశ్వాసప్రశ్వాసములు క్రమము దప్పిపోయెను. ఆమె ముఖమండల మొక్కపారిగ నారక్తమై యంతలోనే తెల్లవాఱిపోయెను. జులియ కొంతసేపటికి మనసు కుదుటబఱచుకొని మాటుపడిన కంఠమున మృదుస్వరముతో "దేవేంద్రా! అట్లయినచో నీ వెన్నఁటికిని నన్నుఁ బ్రేమింపవు! ఎన్నఁటికిని ప్రేమింపవు గాదా?" అనియెను.

దే: ప్రేమింపను. ఎట్లును ప్రేమింపను.

జ : దేవేంద్రవిజయా! నా కిప్పుడు ముప్పదియాఱేండ్లు గడచెను. ఈముప్పదియాఱేండ్లలోపలను నన్నెందఱో ప్రేమించియున్నారు. అందఱిలోను నా ప్రేమప్రతిఫలము ననుభవించినవాఁ డొక్కఁడును నా కగపడలేదు. కాని నిన్నుఁ జూచినతోడనే యేది యేమో కాని నాహృదయము కొట్టుకొనిపోవుచుండును. నాధైర్యము చెదరిపోవుచుండును. నీవు నన్నుఁ బ్రేమించుట లేదు. నీకును నాకును బ్రేమకు నెంతదూర మున్నది? నీవు నాకు శత్రుఁడవు. నామశత్రుఁడవు. అయినను నా హృదయకమలము నీచరణకమలముల నాశ్రయించుటకుఁ దన లోఁ దానే వ్యాకులపడుచున్నది! నాయీకోరిక నిరర్థకమైనదని నే నిదివఱకే తెలిసికొని యుంటిని. అందుచేతనే నేను నిన్నుఁ జంపెద నని ప్రతిజ్ఞ చేసితిని. ఇప్పుడు గాకున్న మఱి యొకప్పుడైన మఱలించి యెటో నిన్నుఁ జంపి నాప్రతిజ్ఞ చెల్లించుకొందును. దాని కేమి? ఇప్పుడు నిన్ను నే నందులకుఁ బిలిచితినో తెలిసినదా దేవేంద్రా! నీతో నొక్కయేర్పాటు చేసికొనవలయు నని చూచుచున్నాను.

దే : చెప్పుము.

జ : నీవు నామాట నమ్మెదవా?

దే : నమ్మకుంచో నాకు నష్టము లే దని తోఁచినయెడల సత్యము నమ్మెదను.

జ : నీభార్యను బ్రేమించుచున్నావా?

దే : ఆ.

జు : నీ కామెను రక్షింపవలయు నను కోరిక యున్నదా?

దే : ఉన్నది.

జు : ఆమెను రక్షించుటకు నీవు స్వార్థత్యాగము చేయఁగలవా?

దే : చేయఁగలను.

జు : నీ ప్రేమను త్యజియింపఁగలవా?

దే : నీ మాటలయర్థ మేమో నాకు బోధపడుట లేదు.

జు : నీవు భార్యను పరిత్యజింపఁగలవా?

దే : ఆమెనా పరిత్యజించుట?

జు : అప్పుడు ఆమెనే, నీ భార్యను, నీ ప్రియురాలను, నీ వొక్క సంవత్సరము వఱకు, ఒక సంవత్సరము ఎంతకాలము, కాదు చిరకాలము వఱకు నక్కఱ లేదు. నీ వామెను మనసులోనే భావించుకొనుచుండవచ్చును. కాని కేవల మొక్క సంవత్సరము వఱకు నీవు నీవు నా వాఁడ వగుదువు. ఒక్క యేఁడు గడచినతోడనే నిన్ను విడిచిపెట్టెదను. నీ వప్పుడు నిర్బాధక ముగ నీ భార్యయొద్దకుఁ దిరిగి పోవచ్చును. ఒక్క యేఁడు, కేవల మొక్క యేఁడు. ఆ సంవత్సరము నేను మరణించెదను. అప్పుడు నీవు నిశ్చింతుడవై యుండవచ్చును. నా యంత నేనే మరణించెదను! నీ కప్పుడు నిర్బంధము లేకుండఁ బోవును. అప్పుడు నీవు [illegible] మా హృత్పంజరమునుండి విడివడిన జీవితకాల మంతయు సుఖముగ గడపఁగలుగుదువు.

అని చెప్పుచు జమీలియా దేవేంద్రునిపైపుప కొం చెముగు మందరికి వచ్చి మోకాళ్లపైఁ గూలఁబడి యాతని కలినమీనమున నతిదైన్యముతో నువవసించియుండెను. అప్పు డామె హృదయవేగముచే నున్మాదినియై యుండెను!

దేవేంద్రవిజయుఁ డామెయభిప్రాయము నాలోచించి నివ్వెఱపోయెను. అప్పు డాతఁడు చంద్రకాంతశిలాప్రతిమంబోలి శీతలుఁడై మౌనియై యుండెను.

౨

అప్పుడు జమల దేవేంద్రునిం జూచి "దేవేంద్రా! అందువలన నెంతటిసుఖమో యనుభవించెదను. చచ్చెదను! చచ్చెదను, యమమ్మాటికిని జచ్చెదను! నావాఁడ వగుము. నీవు నావాఁడ వగుము! ఒక్క సంవత్సరము మాత్రము చాలును. దేవేంద్రా! నాప్రాణములోపలి ప్రాణములో, నాహృదయములోపలి హృదయములో గాఢమైన నీమూర్తి విరాజిల్లుచున్నదో చూడుము! ఆనాఁటి నుండియు నా యానందమునకుఁ బరిమితి లేకుండఁ బోవుచున్నది! నిన్ను నేను ప్రేమింపఁగూడదా? నీవు నన్నుఁ బ్రేమించెదవో ప్రేమింపవో నీమనసు దెలిసికొనుటకై నేను నిరీక్షింపఁజాలను. నే నెఱుఁగుదును! నే నంతటి బుద్ధిహీనురాలను గాను! నీ వెన్నఁటికిని నన్నుఁ బ్రేమించవు, ప్రేమింపఁజాలవు! కాని కపటముగ కపటముగనైన నీవు నన్ను విశేషముగఁ బ్రేమింతు

వాఁడ, ప్రేమించుచున్నట్లు నటించుచుంటివని తెలిసినదా? ఒక్కసంవత్సరము మాత్రము నేను నీచేఁ బరాజితనైన ట్లంగీకరించెదను. ఈపరాజయమునందుఁ గూడ నెంతయో సుఖమున్నది! నాకుఁ దెలియును. నే నెట్టియాశ పెట్టుకొంటినో యది సంపూర్ణముగ నెఱవేఱునది కాదు! నీవు కపటాభినయములచేనైనను నా హృదయమును నలరించి నన్నుఁ బ్రేమించుచున్నట్లు నటింపఁగను. అంతియే చాలును. అదియే పదివేలు! నీ విట్లైనను నన్నుఁ బ్రేమింతు వనుకొనియెదను! నీవు నావాఁడవు నావాఁడవు! రేవతి నిర్విఘ్నముగ నీయింటికిఁ బోఁగలదు. ఆమె యిచ్చట నీరాకకు నిరీక్షించుచుండెను; ఆమెరక్షణము కొఱకు నీవు నాతోఁ జేసికొన్న యిట్టియేర్పాటును గూర్చి యామె కొంతమాత్రమును దెలియదు; ఈవిషయమున నామె కెట్టిదర్శనమునను లభియింపఁబోవు. ఒకసంవత్సరము గడచిన తోడనే నీవు స్వేచ్ఛగ నామెయొద్దకుఁ బోవచ్చును! నీహృదయ మెవ్వరికొఱకు నిరీక్షించుచుండెనో యామెను బడయవచ్చును! నీవు సుఖింపవచ్చును. నేను జీవితకాలమునందు దివి నెన్నఁడు ననుభవించి యెఱుంగని స్వర్గసౌందర్యసుఖానుభవలేశము క్షణకాలమైన నాకుఁ బ్రసాదింపుము! నీభార్య కిదియేమియును దెలియదు! ఇచ్చట నెవ్వరును లేరు, కేవలము నీవును నేను మాత్రమే. ఒకసంవత్సరమైనపిమ్మట నీవు నవ్వుచు నవ్వుచు నామెయొద్దకు మరలఁ బోవచ్చును. నేను మరణించెదను. ప్రమాణము చేసి

చెప్పుచున్నాను. సత్యముగ మరణించదను! భూతభవి ష్యము నీ వొక్కనికిమాత్రమే తెలియును. అందుచే లోకు లేమనుకొందురో యనికూడ నీవు శంకింప నక్కఱ లేదు.

అని చెప్పుచు జాబాలియా లేచి మణిరం తరుతులు ముందటికి వైచి దేవేంద్రవిజయుని కౌఁగిలించుకొనఁబోవుచు అతఁ డనన్యాభావముతో నామెను ద్రోసివైచెను.

అప్పుడు మరల జాబాలియా యున్మాదినివలె "వినుము, దేవేంద్రా! నే నరుంగుదును. నేను మరణించదను. ఈ మాట నీవు నమ్మఁజాలవా? సంవత్సర మైనతరువాత నీకన్నులయెదు టనే విషపానము చేసి మరణించెదను. నేను మరణించినప్పుడు చేతనాశూన్యనై పడియున్నప్పుడు నీ కనురూపము తోఁచి వచ్చి నీశాణితకృపాణముతో నాహృదయమును చీల్చివేయు ము! అప్పుడు నీకు నమ్మకము కలుగును. ఇప్పుడు మన మిరుపురము నొక్కచోట చిరకాల ముక్కఱ లేదు. ఒక్కసం వత్సరము మాత్రము మన మిరుపురమును కామరూపదేశము నకుఁ బోవుదము. అచ్చట నాకుఁ దెలిసిన యోషధీమర్మములు నన్నిఁటిని నీకుఁ దెలిపెదను. అందువలన నీ కుపకారమే యగు ను. నీ వీదేశమును విడుచుట కేదియో మిష పెట్టి బయలుదేఱ వచ్చును. నిరంతరము నీ భార్యయు నీయిష్టము వచ్చినటుల జా బులను వ్రాసి పంపుచుండవచ్చును. కాని యీసంవత్సరములో పల నీ ప్రాణములమీఁదికి వచ్చినప్పుడైనను నీ భార్యపేరు నా

చావని బడనీయఁగూడదు! నీవు నన్నుఁ బ్రేమించుట లే దని నా కొంతమాత్రమును దెలియఁగూడదు! తెలియనీయఁగూడదు! నాయంత నేనే పరితాపిత నగుదు నని నీ కిదివఱకే చెప్పియుంటిని. నీవు నాహృదయరాజ్యమునకు రాజచూడామణివి, నాప్రాణధనమున కధీశ్వరుఁడవు, నాసర్వజీవితమునకు సర్వస్వమవు. పిమ్మట వత్సరము గడచినతోడనే నేను నరలోకాభిముఖనై పోయెదను. ఒక్క సంవత్సరము నీసంయోగభాగ్యము ననుభవించెదను. ఒక్క సంవత్సరము మాత్రము నీప్రేమాలాపశ్రవణ సుఖానందభాగ్యము ననుభవించెదను. ఆ యానందముతోడనే నేను నవ్వుచు నవ్వుచు, మందహాసవదనముతో మహాఘోరనరకాలయమునఁ బడిపోయెదను! నాజీవితమునం దీయొక్క వత్సరమే పరమానందకర మైనది. దేవేంద్రా! నామనసులోని మాట, నాహృదయములోని పరితాపము నీకు బోధపడుట లేదా? ని న్నన్నివిధముల నారాధించుచుంటినో తెలియుట లేదా? నీవు నన్ను మాటలచే నైనఁ బ్రేమింపుము! నే నంతమాత్రముచేతనే పరమానందము ననుభవించెదను. నన్నుఁ బ్రేమింపవలయు నని బలవంతపెట్టుచున్నాను. నన్ను విశ్వసింపు మని వేడుకొనుచున్నాను. నామాటకు బదులు చెప్పవేమి! చెప్పుము! అంగీకరించితి నని చెప్పుము! ప్రతిజ్ఞ చేయుము. నేను నీ కెట్లు చేసితినో నీవు నా కట్లు చేయుమయా ?

నే నిప్పుడే నిన్ను రేవతిరోగముఁ దీసికొనిపోవుదును. ఆమె యిప్పుడు శవమువలెఁ బడియున్నది. ఆమెకు మరలఁ జేతన గల్గించు నౌషధమును నీచేతి కిచ్చెదను. నీవే యామెచేఁ ద్రాగింపవచ్చును. క్షణములో నామెకు మరలఁ జైతన్యము గలుగును. ఎప్పటివలె నుండును. నీ వంగీకరింపనిచో నీభార్యకు మరణమే గతి. అందుచేతనే నేను నీయెదుటఁ గన్నీటితో బ్రతిమాలఁబడియున్నాను. ఇంకను నీవు నాయెదుట శిలావిగ్రహమువలె నిలిచియున్నచో నింతలో రేవతి మరణించు నని తెలిసికొనుము! ఈప్రపంచమునకె యెంతటిబుద్ధిమంతుఁడైనను నామెను బ్రతికింపఁజాలఁడు! ఆమెను బ్రతికించు నుపాయము నాకే తెలియును. నీవు శృంఖలములతో నాకాలుసేతులు బంధించినను, కత్తిలో నా స్తంభమునకు నన్నంటఁ గట్టించినను, నాజుట్టునకుఁ బ్రాణమ్రోసి వ్రేలాడఁ గట్టించినను, నాదంతములు నొక్కటొక్కటిగఁ బెరికించినను, నాకర్ణరంధ్రములఁ గరఁగించిన సీసపు ద్రవము పోయించినను, మఱియెన్నివిధముల బాధించినను నా హృదయధైర్యమును మాత్రము నీ వెన్నఁటికిని సడలింపఁజాలవు. నీ విప్పుడు పట్టు వదలినను నేను నీకు లొంగుదానను కాను. క్షణములో నీభార్యను బ్రతికింతును. అంతటితో నాప్రతిజ్ఞ సఫలము కాఁగలదు. అప్పటి నీహృదయమునకు వేదనయు నదుట నాశారీరకబాధ మెంతపాటిది!

నిన్నుఁ బ్రార్థించుచున్నాను. నాకోరికఁ దీర్చుట నీకంతకష్టము కాదు. నే నేఁడా ఒక్కసంవత్సరముమాత్రము

ఈయొక్క సంవత్సరమును నా వాఁడ వగుము. కేవలము నావాఁడవే! తరువాత నీసంసారమున నీవు సుఖింపవచ్చును. నమ్ముకొని చెడవా దేవేంద్రా! ఆమాట నీ వనిన నిమిషమునందే నీరేవతిని రక్షించుకొనఁ గలుగుదువు. నేను నీయెదుట నిలువఁబడి యతిదీనముగ యాచించుచున్నాను. ఒక్క సంవత్సరము మాత్రము. ప్రత్యుత్తరము చెప్పుటకు ముందుగనే బాగుగ భావించుకొని చూచుకొనుము. దేవేంద్రా! బాగుగ నాలోచించి చూచుకొనుము. నామాటకు నేనంతమాత్రమును జవదాఁటుదానను గాను. నేను చేసినప్రమాణమున కెట్టిపరివర్తనమును గలుగదు. సూర్యచంద్రులు గతులు తప్పినను జమీలియా మాట తిరుగ దని యెఱుంగుము!"

అని చెప్పుచు జమీలియా లేచి సజలనయనయై మ్లానవదనయై సుదృఢహృదయయై దేవేంద్రుని యెదుట నిలువఁబడియెను! దేవేంద్రుఁడు కొయ్యవలె నిలువఁబడిపోయెను. అప్పటి యాతనియొ ధైర్యము కొంచెమైనను మొగమునఁ బ్రతిఫలించుట లేదు. జమీలియా మరల "ఏమనియెదవు దేవేంద్రా? అంగీకరించితివా?" అనియెను.

దే : రేవతి యెక్కడ నున్నది?

జ : ఇచ్చటనే యున్నది.

దే : ఆమెయొద్దకు నన్నుఁ దీసికొనిపొమ్ము.

జ : ఎందులకు?

దే: నే నామెను జూచినతరువాతఁ గాని నీ కిట్టి ప్రత్యుత్తరము నీయఁజాలను.

జా: సరే! నేను నిప్పుడే యామెయొద్దకుఁ దీసికొనిపోయెదను.

దే: తీసికొని పొమ్ము.

జా: తరువాత నీవు నామాటకు బదులు చెప్పెదవా?

దే: ఆ.

జా: దేవేంద్రా! నాతోఁగూడ రమ్ము నీ వవశ్యముగ నంగీకరింతువు. నీవు ప్రేమించు నీభార్యం జూచి యామె యవస్థకు మిగులఁబడి యామెను రక్షించుకొనుటకై నాప్రార్థనము నంగీకరింతువు రమ్ము.

జామాలియా దేవేంద్రవిజయుని వెంటఁ బెట్టుకొని పార్శ్వస్థమునం దున్న గదిలోనికిఁ దీసికొనిపోయెను. ఆగదిలో విశీర్ణకంబళము పై రేవతి మృతప్రాయురాలై పడియుండెను. రేవతి ముఖమండలము పీతముఖముంబోలి కళాహీనమై యుండెను. తద్దృశ్యమాత్రముననే దేవేంద్రవిజయుని హృదయాంతరాళమున సర్వాంగప్రకంపనకరం బగు నైరాశ్యభావ మయ్యెను. అట్టియవస్థాపన్న నాతఁ డెన్నఁడు ననుభవించి యుండలేదు. దుస్సహశోకముచే నాతనిప్రాణములు చలించిపోవుచుండెను. ఆతఁడు లోకము నంత పరితపించుచున్నను ధైర్యమాత్రము సుస్థిరమై యుండెను.

అప్పు డాతఁడు తీవ్రదృష్టితో జామిని నొకసారి చూచి క్రోధతీవ్రకఠినగంభీరస్వరముతో "జామీలియా! నాప్రత్యుత్తరము వినుము. నే నంగీకరింపను" అనియెను.

3

"నే నంగీకరింపను" అనుమాట వినఁబడినతోడనే జామీలియా యదరిపడి నిలువునఁ గూలఁబడిపోవలసినదే కాని యామె యంతటి దుస్సహదుఃఖస్వభావమును మనసునందే యడంచుకొని మందహాసము చేయుచు మృదులస్వరముతోఁ "గళవళపడకుము దేవేంద్రా! నిదానించి యాలోచించి చూడవలెను." అని తీవ్రకటాక్షముల నాతని మొగముపైఁ బ్రసరింపఁజేసెను.

దే: ఆలోచించుటకు నవకాశము లేదు.

జా: అట్లయినచో నీ వంగీకరింపవా?

దే: అంగీకరింపను.

జా: దేవేంద్రా! నీ వెంతో తెలివిగలవాఁడ వనుకొంటిని. తెలివిగలవాఁడ వైనచో నీభార్య యిట్టిదురవస్థలో నుండఁగాఁ గన్నులారఁ జూచుచు నీవిధముగఁ బ్రత్యుత్తరమిచ్చెదవా?

దే: అవును.

జా: ఏమి చూచుకొని నీ వింతటి ధైర్యముతో నున్నావో?

దే: నాభార్య కేమియు భయము లేదు; సుఖముగనే

అము మ్లానమైయున్నది గళానిహీనముగ లేదు. జామీలియా! నీవు చేయఁగలిగినంతటి దుష్కృత్యమును జేసితివి. మహాపాప కళంకిత హృదయ వయ్యును పరమపావనపథానుసారిణివలె నటించుచున్నావు. నీవు నన్నుఁ బ్రేమించుచున్నావా?

జా: అవును దేవేంద్రా! ఇప్పటికిని చెప్పుచున్నాను నిన్నుఁ బ్రేమించితినే యంటిని. నీయనురాగమున నున్మాదినినై పోవుచున్నాను.

దే: కావచ్చును. కాని నేను నిన్ను మనస్సులో నసహ్యించుకొనుచున్నాను!

జా: దేవేంద్రా! నీవిట్టి యుత్తర మిదియా? కఠినహృదయా!

దే: నే నించుకంతయు నన్యాయముగాఁ జెప్పుట లేదు. నామాటలయర్థము నీకు బాగుగ బోధపడినదో లేదో! నీ యందము రమణీయములవంటిదానవే యైనచో గ్రహించియుందువు. కాని పరమేశ్వరుఁడు నిన్ను రమణీమూర్తిగ సృజియించినను నీకు రమణీహృదయమును బ్రసాదించువిషయమును సంపూర్ణముగ మఱచిపోయినాఁడు! మంచిది. నీవే యాలోచించి చూడుము. నీవే రేవతి వైనచో—

అర్ధోక్తియందే జామీలియా "చెప్పుము! చెప్పుము! దేవేంద్రా! నీముఖమండలమును జూపులఁ బూజింపవలె నగుచు. అగరుచందనము నర్పింపవలయును. చెప్పుము! నీయ

ప్రియమధుర వచనాకర్ణనమున నానందము పొంగిపొరలుచున్నది! అనియెను.

దే: నీవే రేవతి వైనచో నీస్వామి నిన్నుఁ బ్రాణములకంటెఁ బ్రేమించుచుండె ననుకొనుము! నీవే యిట్టిదురవస్థయం దీవిధముగా మృతప్రాయవై పడియుంటి వనుకొనుము! అట్టి స్థితిలో మఱియొకయువతి వచ్చి నీభర్తయెదుట నిలువఁబడి యిప్పటి నీవలెనే తన నిజాభిప్రాయమును బ్రకటించిన దనుకొనుము. అంతయు నీకన్నులయెదుటనే జరుగుచున్నది గావున నీవు బాగుగా గ్రహింపఁజాలవు. ఇట్టిస్థితిలో నీవు ప్రాణరక్షణము కొఱకు నీస్వామిని మఱియొకయువతిచేతుల కొప్పగింపఁగలవా జామాలియా?

జా: ఒప్పగింపఁజాలను, చాలను, చాలను. ముమ్మాటికి నీయాలను, నదివేయేలఁ జాలను—

దే: అట్లయినచో జమీలియా! నీప్రశ్నమునకుఁ బ్రత్యుత్తరము నీలో నీ వేల యాలోచించుకొనఁజాలకపోయితివి? నీ విప్పుడు ప్రాణములకు బదులుగ నన్నుఁ గోరితివా? నేను తనప్రాణములకొఱకు నన్నుఁ ద్యజించుట కంగీకరింతునా? నేను రేవతినిఁ బ్రాణములకంటె నధికముగఁ బ్రేమించుచున్నాను. అది [illegible] లేనికార్యమున నే నన్నుఁ [illegible] జాలను.

జా : అట్లయినచో నాప్రశ్నకు "అంగీకరింపను" అని తెలుపద సమాధానము ? ఇఁకఁ గాదనుము. నీకును నీభార్యకును కూడ నేనే మృత్యుదేవతను !

దే : జూలియా ! నావలెనే నీవును మనసు త్రిప్పికొనజాలవా ?

జా : నన్నసహ్యించుకొనుచున్నావా ?

దే : తీవ్రముగ.

జా : అయినచో రేవతియును దివ్యముగ నే మరణించును.

దే : మరణించునా ? చంపెదవా ?

జా : నిశ్చయముగఁ జంపెదను.

దే : అట్లయినచో నామెయొక్కతియే మరణింపదు.

జా : హాహాహాహా హాహాహా (నవ్వుచు) నన్ను బెదరించుచున్నావా దేవేంద్రా !

దే : అవును.

జూలియా మరల నవ్వసాగెను. ఆయమయొక్క కరకఠోరహాసము, ఆపైశాచిక తీవ్రాట్టహాసము, నిర్జలదగగనతలంబున బ్రాగమున వజ్రనిపాతగంభీరారావముంబోలి యుండెను. అట్లు నవ్వుచు నవ్వుచు జూలియా "నీవు నన్ను బెదిరింపజాలవు. నీచేతఁ గాదు !" అనియెను.

దే : చేతఁ గాకపోయినను నిప్పుడు నేర్చుకొనియెదను.

జా : ఎట్లు ?

దే ; నెరవేరకపోయినచో నా కార్యము సఫలమగు టెట్లు ?

జూ : నీకార్యమా ?

దే : అవును.

జూ : ఏకార్యము ?

దే : నీ విదివఱకు నాతోఁ జెప్పితివే ! ఆకార్యము !

జూ : నేను నీతో నే మని చెప్పితిని ? చిత్రము ! నీ మాట నా కర్థమగుట లేదు.

దే : ఇంతకుఁ బూర్వము నీవు నాతో నట్టిబాధలనైన సహింతు నని చెప్పుచుఁ గొన్ని బాధల సగ్గడించితివి కాదా ! ఇప్పు డా బాధ లన్నియు నీ వనుభవించుచున్నట్లు చేసెదను. నేను మనుష్యుఁడ నగుమాట యెంతవఱకు మఱచిపోవలయునో యంతవఱకును మఱచిపోయెదను. ఇఁక నీకుఁ దగినట్లు నీయుక్తమున కనుగుణ్యముగ నే నింతటినుండి పిశాచము నగుటకై ప్రయత్నించెదను. నీశరీరమునన్నిటిని వర్ణాలచ్ఛిన్నములుగఁ జేసివైచెదను. అనంతర ఖడ్గనిశితకరవాలముఖంబున నీశిర మొంతయు రక్తరేఖాంకితముగఁ జేయుదును. నీయెదుటను నిన్ను నా రక్తముద్రిల నుంచింతును. దారుణదుర్భావనాప్రవృత్తుంబు అగు నీనయనగోళముల నామూలముగఁ బెకలించెదను.

జూలియా నవ్వుటకుఁ బ్రయత్నించెను, కాని నవ్వు వచ్చుటలేదు.

దేవేంద్రుఁ డింకను దనవాగ్ధోరణి నాఁపలేదు. "ఆత్మహత్య చేసికొనుటకై నీయొద్ద నేనిచ్చిన విషము నంచుకొనియున్నచో దానిని ముందుగనే నీయొద్దనుండి లాగికొనియెదను. నిన్ను ముండితమస్తకముతోడను, వికలితవదనముతోడను, విదళిత నయనములతోడను వికారాకారిణివై యున్న నిన్ను వీథిలో విడిచిపెట్టెదను. నీవుఁ జావువచ్చువరకు బాధపడి చచ్చెదవు"

అర్ధోక్తియందే జమీలియా బిగ్గరగఁ దీవ్రస్వరముతో "నీవా? ఇట్లంతయును జేయువాఁడవు నీవా?" అనియెను.

దే: అవును. నేనే. చెప్పిన ట్లంతయుఁ జేయువాఁడను నేనే.

జ: నీవా దేవేంద్రవిజయా?

దే: ఔను. నేనట్టివాఁడనో యెప్పుడే మఱచిపోయితివా యేమి జమీలియా? ఆదేవేంద్రవిజయుఁడు మరణించినాఁడు. ఇప్పుడా శరీరమున పిశాచ మధిష్ఠించి యున్నది. ఆపిశాచమే నీవు మరణించువఱకు నీకుఁ గ్రొత్త క్రొత్త బాధలను గల్పించుచుండును. ఒక్కదానివెనుక నొక్కటిగ నూతనమార్గముల ననుసరించి నిన్ను హింసించుచుండును.

జ: (క్రోధముతో) బుద్ధిహీనుఁడా! నీవేమనుకొనుచున్నావు? నన్ను బాధలు పెట్టి హింసించువఱకు నూరక చూచుచు నీయొద్దఁ బెద్దమనుష్యునివలె వెఱ్ఱివానివలె నవ్వుచు నూరకుండ నిలిచియుండెద ననుకొనుచున్నావా?

దే : ఏమి చేయుదువు ? చచ్చెదవా ? ఆత్మహత్య చే సికొనుటకై నీవు విషము దీసికొనునంతలో నా రివాల్వరుతో నీ హస్తమును జర్జరీభూతముగఁ జేసివేయనా? పలాయిత మగుటకై యొక్క యడుగు గడపినచో నీపాదముల నిమిషములో భగ్నములు చేసివేయనా ?

జమీలియా తిరస్కారసూచకముగఁ గర్వకంపనముఁ జేయసాగెను. అప్పుడు దేవేంద్రవిజయ దశదిగంభీరనిస్వనంబున “జమీలియా ! నవ్వెద వెందులకు ? నేనసత్యము పలుకుట లేదు. శీఘ్రముగనే నిదర్శన మగపడును.” అనియెను.

జ : నిదర్శనము చూపింపుము.

దే : చూపింపనా ? నీవు కర్ణాభరణములలో విషము ను దాచి యుంచితివి. అస్వాభావిక వైవర్ణ్యముంబట్టి నేను గ్రహించితిని ఇప్పుడే వానిఁ దొలఁగించి వైచెదను !

మాట ముగియకుండఁగనే దేవేంద్రవిజయుఁడు దెబ్బమీఁద దెబ్బగాఁ దనరివాల్వరును రెండుసారులు పేల్చెను. ఆదెబ్బలతో. జమీలియాకర్ణాభరణములు రెండును తుత్తునియలై రాలిపోయెను. అగ్ని యంతయును భగభగ్గుమనిపోయెను. అంతలో దేవేంద్రుఁడు మరల రివాల్వరును దాఁచివైచెను.

జమీలియా భయముతోఁ గేకలు వైచుచుఁ బదియడుగులు వెనుకకు వైచి యొకమూల నొదిగియుండెను. అపుడు యం

తులలో చేయి సాచుచుండుటం గాంచి దేవేంద్రుడు "జూలియా! జాగ్రత్త! నే నెత్తవలెను, ఎత్తినచో మరల రివాల్వరు నెత్తి నీచేతుల దుత్తునియలుగఁ జేసివైచెదను. జూలియా! ఇది హాస్యోద్దీపక మనోజ్ఞ పరిహసన మనుకొంటివా? కాదు. కాదు పైశాచిక ఘటనా పరిపూర్ణ విషాదాంత నాటకము." అని యదలించెను.

౪

రెండుసారులు పిస్తోలు ప్రేలినచప్పుడు వినవచ్చినంతనే నిర్దిష్ట సంకేతానుసారముగ శచీంద్రుఁడు వచ్చి జూలియావెనుక భాగమున నిశ్శబ్దముగ నిలిచియుండెను. దేవేంద్రవిజయుఁడాతని జూచెను. కాని జూలియామాత్రము చూడలేదు. అతఁడప్పుడు భిక్షుకవేషముతో లేఁడు. ఇంతలో నాతఁడా వేషమును మార్చి పోలీసుదుస్తులను ధరించియుండెను.

దే : జూలియా! "నేను చచ్చినతరువాతఁగూడ నిన్నే యనుసరింతును!" అని యొకప్పుడు నీవు నాతోఁ జెప్పియుంటివి కాదా? అట్లే నేను మరణించినను నీ వెన్నంటియే యుండెదను. భూతమువలెఁ గంటఁబడకుండ నిన్ను వెంబడించుచుండెదను. నీ వెంతమాత్రమును దెలిసికొనఁజాలవు. అప్పుడు నీ చేతులను వెనుకకు విరిచికట్టి పట్టుకొనియెదను. అప్పుడు నీ కొక్కయడుగైనఁ గదలుటకు శక్తియుండదు. తెలిసినదా?

జూ : లేదు.

దే : ఈసారి——

అనుచుండఁగనే వెనుక నున్న శచీంద్రుఁడు జూలి యారెం డుచేతులను వెనుకకు విరిచి పట్టుకొనియెను. జూలియా శక్తి లు వైచుచు బలవంతముగఁ జేతుల వదలించుకొనుటకు ప్రయ త్నించెను; ఎంత చేసినను శచీంద్రునిపట్టు విడిపించుకొనఁజాలక పోయెను.

దే : జూలియా ! నీ విప్పు డసహాయవు ! పారిపోవు టకు నీ కిఁక సహాయము లేదు. ఈసారి నేను నీ కాలుసేతు లను సంకెలలఁ దగిలించెదను. పిమ్మట నింతకుఁ బూర్వము నా కిచ్చినట్లు సకలబాధలను బెట్టి హింసించెదను.

అని చెప్పుచు దేవేంద్రుఁ డామెకాలుసేతులు బంధించి యొకకుర్చీపైఁ గూర్చుండఁజేసి యినుపగొలుసుతో నా కుర్చీ కామెను బంధించివైచెను. అప్పుడు జూలియా శచీంద్రునిఁ జూచెను. ఇంతవఱకును జూడనే లేదు. అప్పు డామె "అయ్యో! ఎంతటి బుద్ధిహీనురాలను ! నా కీసంగతి యింతకుముందు దె లియనే లేదు. !" అనియెను.

శచీం : నేను నీగూఢచారినిఁ బట్టుకొని కాలుసేతులు గట్టి నోట గుడ్డఁ గ్రుక్కి యొకపాదరింటఁ బడద్రోయకుండఁ గ నేవచ్చియున్నచో నీకు నాసంగతి తెలిసికొనియే యుందువు ! ఏమైన నేమి ? జూలియా ! ఇఁక నీపాపప్రాణములు మా దయపై నాధారపడియున్నవి !

దే : అవును జాబాలియా ! నీ వెవ్వనిఁ బ్రేమించితివో ఆకాంతనిదయమీఁదనే నీజీవనము నిలువఁబడియున్నది.

జా : అట్లయినచో దేవేంద్రా ! నీవు నాతో సంధిచేసికొనఁ దలచుట లేదా ?

దే : సంధియా ! యెందులకు ?

జా : నీవు నీ రేవతిని రక్షించుకొనవా ?

దే : శక్తి యున్నచో రక్షించుకొందును.

జా : నీకార్యమును నీవే చెడఁగొట్టుకొనుచుంటి వేమి ?

దే : ఎట్లు ?

జా : నాతో సంధి చేసికొనక—

దే : నీవు రేవతిని రక్షింతు నని చెప్పితివి గాదా ?

జా : ఔను; అప్పటికి నేను నీచేతులలోఁ బడలేదు.

దే : ఆమాట నిజమే. నేను మఱచిపోయితిని. ఆమెకు మరలఁ దెలివి గలిగించు నౌషధమును నీవు నాచేతి కిచ్చెదవా ?

జా : ఇచ్చెదను. నన్ను విడిచిపెట్టుము. నే నిచ్చట నుండి పోయి యౌషధమును దెచ్చి యిచ్చుటకు నాకు నలువది యెనిమిదిగంటల గడు విమ్ము. అట్లయినచో నేను దెచ్చి యిచ్చెదను.

దే : ఇక నటింపఁబని లేదు.

జా : నీభార్యను రక్షించుకొనుటకు నీ కిష్టము లేదు గాఁబోలును.

దే: ఆమె మరణించు నేమో యని నాకు భయము లేదు. నిన్ను బాధించుట కిదియే యారంభము. శచీంద్రా! ఈ బాలతో జామీలి యాకన్నుల నూడఁ బెరుకుము.

జా; (కేకలువైచుచు) చంపకుము, దయతలంచుము.

దే: దయ యెందులకు?

జా: నేను రేవతిని బ్రతికింపఁగలను. బ్రతికించెదను.

దే: బ్రతికింపుము.

జా: నన్ను విడిచిపెట్టుము.

దే: ఆయాశమాత్రము వదలుకొనుము.

జా: నీ విశ్వాసము నామాటలకు సమ్మతించెదవా?

దే: ఎంతమాత్రము సమ్మతింపను.

జా: నే నెంతమాత్రము నామెను బ్రతికింపను. ఆమెను జావనిమ్ము, భస్మమైపోనిమ్ము.

దే: జామీలీయా! నీ వామెను బ్రదికింపుము. ఆమె నిన్ను వదలిపెట్టుట కనుమతించినచోఁ దప్పక నిన్ను వదలివై చెదను. ఆలోచించుకొనుము. నీభవిష్యత్ఫల మామె చేతులలో నున్నది.

జా: రేవతి చేతులలోనా? ఆమె యంగీకరించినచో నన్ను విడిచెదవా? నే నిప్పుడే యామెను బ్రతికించెదను. నే నసత్యము చెప్పుట లేదు. ఆమె నన్ను వదలిపెట్టును.

దే: విడిచిపెట్టును.

జా : అక్కఱ లేదు. అమందునకు ఫలమగపడును.

అప్పుడు దేవేంద్రవిజయుఁడు సవసన్నుడై పడియున్న రేవతిని పారలౌకికశాస్త్రకమును దనతోడపైఁ జేర్చికొనియెను. అప్పుడాతఁ డనుభవించినంతటి పరితాప మాతని జీవితకాలములో నెన్నఁడు ననుభవించియుండలేదు. ఆపరితాప చిహ్నములెంతటివైనను నాతని మొగమునం దగపడుటలేదు. పిమ్మట వాతఁ డాసీసాలోని యెట్టియదొ ద్రవమును రేవతి వదనమునమున నొక్కొక్కటిగ రెండుచుక్కలను బోసెను.

నిమిషముపై నిమిషము గడచిపోవుచుండెను. గృహమంతయును నిశ్శబ్దమైయుండెను. ఎట్టిశబ్దమును లేదు.

గంటసేపయ్యెను. ఆకస్మికముగ రేవతి కన్నులను దెఱచి నిట్టూర్పువిడిచి నలుదెసలఁ జూడనారంభించెను.

౫

రేవతి కన్నులఁ దెఱచి చూచెను. ఆమె విస్మయమునకు మేర లేదు. జమీలియా రేవతికి క్లోరోఫారమ్, నుపయోగించి తీసికొనివచ్చినది. దానిగుణము తగ్గుచున్నకొలఁది మరల మరల నదే యుపయోగించుచుండుటచే రేవతి యింతవఱకు నిస్సంజ్ఞాహీనయై పడియుండెను. ఆమె కన్నులఁ దెఱచినతోడనే తానున్నయిల్లు తన కపరిచితమైనదని తెలిసికొనియెను. ఆమె కన్నులయెదుట దేవేంద్రవిజయుఁడు నిల్చియుండెను. అతనిపార్శ్వమున వ్యాపారదక్షుఁడై శచీంద్రుఁ డుండెను. దూరమున

గాఢాసక్తులఁ బంధింపఁబడి తన్మూలమై నంటఁగట్టఁబడిన జమాలి యా యమపాశమునకు గురియై యుండెను.

అప్పుడు దేవేంద్రుఁడు రేవతిం జూచి 'నీశరీరస్థితి యెట్లున్నది?' అని యడిగెను.

రేవ: సులువుగనే యున్నది.

దే: లేచి కూర్చుండఁగలవా?

రే: ఆ పనిం జేయఁగలను.

దే: నడువఁగలవా?

రే: అది మాత్రము కొంచెము భారముగా నున్నది.

అనంతరము దేవేంద్రభిక్షుండు సంక్షేపముగ సకలవృత్తాంతమును రేవతికిఁ దెలియఁజెప్పెను. కేవలము జమాలియాత్మబంధ ప్రేమప్రస్తావము మాత్రము చెప్పలేదు. అందుచే దాని యందు జమాలియా తనసంతోషసూచకంబులగు చూపుల నొకసారి దేవేంద్రునిపైఁ బ్రసరింపఁజేసెను.

అప్పుడు దేవేంద్రుఁడు రేవతిం జూచి, 'ఈజమాలియా భావిజీవనమరణము లిప్పుడు నీమాటపై నాధారపడియున్నవి. నీవు చెప్పినట్లు చేయుదునని నేనిదివఱకే జమాలియావద్ద ప్రతిజ్ఞ చేసియుంటిని. నీవిప్పుడీమెను విడిపింపఁదలంచినచో విడిపింపవచ్చును. కానిచో మానవచ్చును. నీయిష్టము. జమాలియా నిన్ను మృత్యుముఖమునుండి తప్పించినది. ఈజమాలియే నిన్ను మృత్యుముఖమున బడఁద్రోసినది. ఇప్పుడు నే నిట

నుండి వెలుపలకుఁ బోయెదను. నేనుండ నక్కఱ లేదు. నీవ చట నున్నచో జమీలియా లజ్జచే నిన్నుఁ బ్రార్థింపఁజాలదు. నీవైనను బాగుగఁ దర్కవితర్కములు చేయఁజాలవు. కావున మేము వెలుపలకుఁ బోవుటకు ముందుగనే నీకొక్కమాట చెప్పఁదలఁచియున్నది. జాగ్రత! నీ వెంతమాత్రమును జమీలియాను ముట్టుకొనవలదు. ఎంతమాత్రము నామెసమీపమునకుఁ బోవలదు. దూరముననే యుండి యామెమాటలు నాలింపుము.

అని చెప్పి దేవేంద్రవిజయుఁడు శచీంద్రునితోఁగూడ నటనుండి యవ్వలకుఁ బోయి తలుపులు మూసివైచెను. అవల నుండి వారిరువురును నిరీక్షించుచుండిరి.

పదునేను నిమిషము లయ్యెను. ఎట్టిసంభాషణమును లేదు. మరల బదినిమిషములు గడచిపోయెను. ఎట్టిమాటయు వినవచ్చుట లేదు. ఒక్కగోడమాత్ర మడ్డుగా వారు నిలిచియుండిరి. ఏమియును వినఁబడుటలేదు. అప్పుడు దేవేంద్రవిజయుఁ డస్థిర హృదయుఁ డయ్యెను. ఆతఁడు వెలుపలనుండియే బిగ్గరగ "ఇంకను నైదునిమిషములు నిరీక్షించెదను. అంతలో మీసంభాషణము పూర్తికావలయును" అనియెను. దేవేంద్రుఁడు జేబులోని గడియారమును దీసి చూచుచుండెను. మరల నాయైదునిమిషములునుగూడ వట్టి నిశ్శబ్దముగఁ గడచిపోయెను. దేవేంద్రుఁడు సత్వరముగఁ దలుపులను దెరచెను. అతఁ డెం

మూడనో గాని నిలిచినచోట గొయ్యయైపోయెను. నోట మాట వెలువడుట లేదు.

దేవేంద్రుఁ డీతఁడుండు గొన్ని నిముసములక్రిందట నే గదియందు బంధింపఁబడిన జమలను, రేవతిని విడిచివచ్చెనో యాగది యిప్పుడు శూన్యమై యుండెను. రేవతియును లేదు. జమీాలియాయును లేదు. వారియానవాలైనను లేదు.

“ఇది యేమి. కలఁ గనుచున్నానా ?” అని దేవేంద్రుఁడు ఆశ్చర్యోద్వేగముచేఁ దన రెండుచేతులతోడను కన్నులు నులుముకొనుచుండెను. ఇది స్వప్నమా ? అతఁడు జమునల బంధించిన కుర్చీయొద్దకుఁ బోయి చూచెను. జమీాలియాను బంధించిన శృంఖలము లాకుర్చీక్రిందఁ బడి యుండెను. మఱియు నే తాళముతో నవి తీసివేయఁబడినవి.

ఆకుర్చీపై కాగితము పడియుండెను. అం దిట్లున్నది.

“ఎంత చిత్రము ! వింతలో వింత ! మరల నే నప్పటి వలెనే యున్నాను. బుద్ధి లేనియపరాధ పరిశోధకాధ్యక్షా ! నేను మరల స్వతంత్రురాల నైతిని. నీ రేవతి మరల నాచేతుల లోఁ బడినది. ఇఁకఁ జూచుకొనుము ! శక్తి యున్నచో నామెను రక్షించుకొనుము.

అదిగో !

జమీాలియా”

అప్పుడు దేవేంద్రుఁడు " పారిపోవుట యెట్లు ? జాలిమాయా బంధింపఁబడినది గదా ! కేవలము బంధింపఁబడుటయే కాదు; 'ఆమె యెదుట లేవలేకూడ నున్నదే ఇదేమి యాశ్చర్యము ! శచీంద్రా ! శచీంద్రా ! నీ మాయామహత్త్వ... బంధింపఁబడిన మాయాతఁ డెట్లో తప్పించుకొని యీవిధముగనే ...లకు వచ్చియుండెను గద ? " అనియెను.

శచీంద్రుఁ డానంగతి తెలిసికొనుటకై యొక్క... న నప్పుడే బయలుదేరెను. అంతలో నాకస్మికముగ గప్పుమని యగ్నిజ్వాల దోఁచెను. తోడనే ఢాఁ మ్మని రివాల్వరుశబ్దమయ్యెను. వెంటనే శచీంద్రుఁడు మూర్ఛప్రాయుఁడై దేవేంద్రుని పాదములచెంతఁ బడిపోయెను ! పాపము ! దేవేంద్రుఁ డప్పు డేమి చేయఁగలఁడు ? విచారించుటకు సమయమా యది ? ఎట్టిమహాదుఃఖమునైన సహించి పని చేయవలసినసమయము గనుకనే మాయాతఁడు తనరివాల్వరును జేతికిఁ దీసికొని యేవైపునుండి యగ్నిజ్వాల బయలుదేరెనో యావైపునకు లక్ష్యము చేసి రివాల్వరును బ్రేల్చెను తోడనే భారపదార్థము క్రిందఁ బడిపోయిన చప్పుడును ఆవెంటనే మనుష్యరోదనమును వినవచ్చెను. అతని రివాల్వరుగుండు నిరర్థకముగఁ బోలేదు.

అప్పుడు దేవేంద్రవిజయుఁడు శచీంద్రుని విడిచి వెలుపలికి వచ్చి యార్తనాదము వినవచ్చుచున్న దిక్కున కేఁగుచు నాలుగైదడుగులు వైచెను. అప్పుడొకపురుషుఁడు వచ్చినట్లు

పడియుండెను. కాని యింకను నాతఁడు మరణింప లేదు. దేవేంద్రవిజయుఁడు నిశ్శబ్దముగ వచ్చుటనే నిలువఁబడి నిరీక్షించుచుండెను.

౬

క్రమక్రమముగ నాపురుషునకు చైతన్యము కలిగెను. అప్పుడు దేవేంద్రుఁ డాతనిఁ జూచి "ఓయీ, నే నడిగినమాటలకుఁ బ్రత్యుత్తర మిచ్చెదవా? అట్లు చేయనిచో నీకు నిష్కృతి లేదు. నీ నాలుకఁ జీల్చివైచెదను" అనియెను.

ఆపురుషుఁడు భయకంపితుఁడై "అయ్యా! నన్నేమి యడిగెదరో యడుగుఁడు!" అనియెను.

దే: జమీలియా యెట్లు తప్పించుకొని పోయినది?

పు: నేనే యామెను విడిపించితిని.

దే: ఆమెయొద్ద నొకయువతి యున్నదే. ఆమె యేమియు ననలేదా?

పు: అంతకుముందే వచ్చి నే నామె కగపడకుండ "క్లోరోఫారమ్" నిచ్చి యామె నొకబండిపై నుంచివచ్చితిని.

దే: బండియా! బండి యెక్కడిది?

పు: నేను ముందుగనే తూర్పువీధియం దొకబండి సిద్ధము చేసి యుంచితిని.

దే: అట్లు చేయుమని నీ కాజ్ఞాపించినవా రెవ్వరు?

పు: జమీలియా.

దే : జమీందారిణియే బండి యెందులకుఁ గావలయు నని చెప్పినది.

పు : ఆమె మీతోఁ గలసి యెక్కడకో పోవలె నని యున్నదని పూర్వమె నాతోఁ జెప్పి బండి తీసికొని రమ్మన్నది.

దే : ఆబండిలో నింకను నెవ్వరైన నున్నారా ?

పు : గిరిధారి యనునాబంధుఁ డొకఁ డున్నాఁడు. అతనినే మీతో వచ్చినవాఁడు తోఁటలో బంధించినవాఁడు నే నాతని విడిపించితిని. అనంతరము మీయిప్పటి వ్యాపార మంతయును రహస్యముగ వచ్చి చూచుచుంటిని. సమయము చూచి నాపని నేఁ జేసికొంటిని. ఈపాటికి వా రందఱును వెడలిపోయి యుందురు.

దే : నీ వేల పోలేదు ? ఇంతసేవ చేసినందులకు నీ కిచ్చుట కేమియు లేదా ?

పు : మిమ్ముల నంపుటకు.

దే : నన్నుఁ బంపుటవలన నీ కేమి లాభము ?

పు : మీకుఁ లాభము.

దే : అందువలన నీ కేమున్నది ?

పు : మీలాభమే నాలాభము.

దే : బండి యెక్కడకుఁ బోయినది ?

పు : పండరపూ వైపునకు.

దే : పండరపూలో నెక్కడకు ? ఏయింటికి ?

పు : ఇల్లుసంగతి నాకుఁ దెలియదు. వేలోద్యానమున కవ్వలనైయుండవచ్చును.

దే : వేలోద్యానమున కవ్వల నెంతదూరము ?

పు : ఎంతదూరమా యుండదు. అటనుండి రెండుమూఁడుతోఁటలు దాఁటినతరువాత ప్రాకారోద్యాన మగపడును. అ తోఁటలనే,

దే : అలాగా ? తెలిసినది హరిరామోద్యానము.

పు : అదే.

దే : నా రక్కడ లేనిచో ? నీమాట లసత్యమైనచో ? నేను నిన్ను—

మాట ముగియకుండఁగనే యాపురుషుఁడు "నే నసత్యము చెప్పుట లేదు" అనియెను.

దే : నీకును నీబంధువులకును జమీలియాతో నెంతకాలమునుండి పరిచయము మున్నది ?

పు : వారము దినములనుండి.

దే : ఆయుద్యానమునం దింక నెవ్వరైన నుందురా ?

పు : ద్వారరక్షకుఁడు మాత్రము. అతనిపేరు పాఁడే సింగు.

దే : వారు పోయి యెంతసే పైనది. ?

పు : నేను రివాల్వరుకాల్చినప్పటి కించుకముందు.

దే : నన్నుఁ జంపినచో నీ కేమి వచ్చును ? చంపుటకు కారణ మేమి ? అందువలన జమల కేమి లాభము ?

పు : జూలియా వెడలిపోవునప్పుడు చెప్పినది ఏమన్న జంపినచో నన్నుఁ బెండ్లియాడెద నని.

దే : నీ కామెమొగల నమ్మక మున్నదా ?

పు : ఇదివఱకు నమ్మక మున్నమాట నిజము.

ఇంతలో శచీంద్రునకుఁ దెలివి వచ్చెను. కొంచెసేపటి లో నాతఁడు లేచి కూర్చుండెను. దేవేంద్ర విజయుఁ డాతనిం జూచి "శచీంద్రా ! నడవఁగలవా ?" అనియెను.

శచీం : ఆ.

దే : జూలియా పోయినచోటు తెలిసికొంటిని. నే నిప్పుడే యామెను వెదకుటకై పోయెదను. నీ విప్పు డిచ్చటనే యుండుము. నేను మరల వచ్చువఱకు నిచ్చటనే యుండవలెను. వారిలో నెవ్వరయిన నగపడినచో నీసాహాయ్యమునకై వచ్చెదను.

అని చెప్పి దేవేంద్రవిజయుఁ డతిత్వరితముగ బయలుదేరిపోయెను. నిమిషములో నాతఁడు జగన్నాథబజారు వీధికిఁ బోయెను, అచ్చట నొకటిరెండద్దెబండ్లు ప్రయాణికులకొఱకు నిరీక్షించియుండెను. చటాలున దేవేంద్రుఁ డొకబండిపై నెక్కి గుఱ్ఱపుగాలములు తానే పట్టుకొని కొరడాతో గుఱ్ఱమును అతివేగముగఁ దోలనారంభించెను. శరవేగమున బండి పరుగెత్తుచు పోవుచుండెను. బండివాఁ డాతనియద్భుతకార్యకలాపముం జూచి నిశ్చేష్టుఁడై మాటాడఁజాలకపోయెను. అతఁడు పిచ్చి

వాఁ డేమో యని కూడ బాగా నాఁ డనుమానించెను. అప్పుడు దేవేంద్రుఁడు బండివానిం జూచి బండి దగ్గరకుఁ బోవల యును. ఆపట్ల నీవు నా ప్రక్కనుండి చెప్పవలెను. ఇద్ద రము దర్శనమునకు పోదము. ఈ కొరకు కూర్చుండి యుండుము. బదిరీపాపు లద్దె నడిగినను నిన్నే వెదకిన. మాటమాట చెప్పవలెను మాటాడక కూరుచుండుము" అనియెను.

బండివాఁడు తన యదృష్టముపై భారము వైచికొని మారుమాటాడక కూరుచుండెను. అతఁడు రెండుదినములు పని చేసినను బదరీపాపు లెక్కకు సంపాదించినవాఁడు కాఁడు. ఒక్కరాత్రికి బదరీపాపు లను మాట విని మనసులోనే సంతోషించుచుండెను. బండి వాయువేగముతోఁ బోవుచుండెను.

౭

మూడుగంటలగనే యాబండి శ్యామబజారు నడిక్రోశమునుండి కాలిదిసేకటిలోనే బండకాకు వచ్చిపడియెను. ఇప్పటికి నాబండి యుత్తు తీవ్రవేగమునఁ బోవుచుండెను. అట్లు పోవుచు హారిసాముద్యానమును చేరినతోడనే బండి యాఁగిపోయెను. దేవేంద్రుఁడు క్రింది కుఱికి మాటాడకుండఁ బదరీపాపులనోటు బండివాని చేతులోఁ బెట్టి యూర్ధ్వశ్వాసముతో నచ్చటనుండి వెడలిపోయెను.

అట్లు దేవేంద్రుఁడు వాయువేగముతోఁ బోయి నిమిషములో హారిసాముద్యానమును సమీపించి యచ్చట నిలువఁ

బడియెను. తరువాత నాయుద్యానమధ్యమునఁ బ్రవేశించి పశ్చి మాభిముఖుఁడై పోయెను. కొంతదూరము పోవునప్పటి కొక ప్రక్క రెండంతస్తులమేడ యగపడియెను. అతఁ డాలోనఁ బ్రవే శించి యెడమవైపున నున్నసోపానముల నధిరోహించి రెండవ యంతస్తునకుఁ బోయెను. అచ్చట పాహాడ్‌సింగు నిశ్చింతుఁడై హుక్కాపానము గావించుచుండెను. దేవేంద్రవిజయుఁడు నిశ్శబ్ద ముగఁ బోయి యాతనివెనుకవైపుగ నిలిచియుండెను. అతఁడు తీవ్రముగ హుక్కాను బీల్చుచున్న సమయమున దేవేంద్రుఁడు తనచేతులతో నాతనికంఠము బిగిసికొనిపోవునట్లు గట్టిగ నదిమి పట్టుకొనియెను. ఊపిరి యాడకుండుటచే నాతఁడు గోడ్రించు చు నట్లే కొంతసేపటికి యచేతనుఁడై పడిపోయెను. అతనికన్ను లు తిరిగిపోయెను. అప్పుడు దేవేంద్రుఁ డాతనికంఠమును వద లివైచి యాతఁడు కట్టుకొన్న బట్టతోడనే యాతనికాలుసేతులు బంధించి నోట గడ్డలు గ్రుక్కెను. పిమ్మట సత్వరితముగఁ గ్రిందికి దిగియెను.

దేవేంద్రుఁడు మఱియొకమందిరమునఁ బ్రవేశించి చూచెను. అం దెవ్వరును లేరు. ఒకచోటమాత్రము మలినశయ్య యగ పడియెను. ఆయాసముచే దేవేంద్రుఁడు దానిపైఁ బరుండెను. కొంతసేపైనతరువాత పెలుకల బండి నడచుచున్నచప్పు డాత నికి వినవచ్చెను. అప్పుడు దేవేంద్రుఁడు గవాక్షద్వారమును దెఱచి వెన్నెలలోనఁ బరికించెను. ఆబండి తిన్నఁగ నా

గృహద్వారమునొద్దకే వచ్చుచుండెను. ఆబండిలోనే జమాలియు రేవతియు నుందు రని తూతేఁడు నిశ్చయించుకొనియెను. బండి పైఁ గూర్చున్నవాఁడు గిరిధారియే యైయుండు నని యూహిం చుకొనియెను.

ఆబండి క్రమముగ గృహద్వారమునొద్దకు వచ్చి నిలుచఁబడిపోవు ముందుగా గిరిధారి బండిపైనుండి క్రింది కురికెను.

“పహాడ్‌సింగ్! పహాడ్‌సింగ్!” అని జమాలియూ బిగ్గరగ రెండుసారులు పిలిచెను. ప్రత్యుత్తరము రాలేదు. ప్రత్యుత్తర మిచ్చువా రెవ్వ రున్నారు? అప్పుడు గిరిధారి “పాపము! నిర్భాగ్యుఁడా! బుద్ధిహీనుఁడా! దొంగముండకొడుకా! పాపము! ఎక్కడకుఁ బోయితివి?” అని కేకలు వైచి తిట్ట సాగెను.

అప్పుడు జమాలియూ “పోయెమ్మా! అనీషుఁడు గంజాయి త్రాగి యెడతెగకుండ పడిపోయినాఁడు! వానిని జూడ నిమ్మా! గిరిధారీ! నీవు నాచెల్లెలిని దీసికొని పొమ్మా!” అని యెను.

“చెల్లెలా? జమాలియూకుఁ జెల్లెలా?” అని దేవేంద్రుఁడు తనలోఁ దానే మృదులస్వరమున ననుకొనుచుండెను. అప్పు డాతఁ డాపాదమస్తకమును కంపించిపోవుచుండెను.

గిరిధారి బండిలో నున్న రేవతిం జూచి “ఈమె మరణించినదా యేమి?” అని యడిగెను.

జమీందారిణియా మందహాసము జేయుచు "మరణించితి వా? లేదు! ఇంకను మరణింపలేదు. ఈమె నెత్తికొని లేచి పొమ్ము!" అనియెను.

గిరి: ఎక్కడికిఁ దీసికొనిపోవలయును?

జా: ముందర నున్న సావడిగదిలోనికి.

దేవేంద్రవిజయుఁడా దిక్కునుండి యొంటరిగాఁ జూచుచుండెను. ఇప్పుడా మాటలు విని యటునుండి లేచి తలుపు కూరాల దాఁగి యుండెను. అంతలో నిస్పృహయైన యామెను లేపి తీసికొని గిరిధారి యాగదిలోఁ బ్రవేశించెను. అయినను దీపము లేకుండుటచే గిరిధారి దేవేంద్రుని గనుపెట్టఁజాలకపోయెను. కిటికీ తెరచియుండుటచే వెన్నెల వలన నించుకంత వెలుతురుగా నుండెను. ఆయొప్పువు ప్రకాశము వలననే గిరిధారి శయ్య యున్నచోటు తెలిసికొని దానిపై నామెను బరుండఁబెట్టి వెలుపలికిఁ బోవుట కుద్యుక్తుఁడయ్యెను.

అంతలో దేవేంద్రవిజయుఁడు సిద్ధముగ నాతని నాక్రమించి పాహాడ్‌సింగును జేసినట్లుగనే యాతని కంఠమును నులిమి మాటాడకుండ మృతప్రాయునిఁ జేసివైచెను. ఇంతకంతయైనఁ జప్పుడు గాకుండ నాతని కార్యము సిద్ధించినది. అప్పుడు దేవేంద్రుఁడు మృతప్రాయుఁడగు నాతనికి లేచుటకు నామంచము క్రిందికిఁ ద్రోసివైచెను.

అనంతర మాతఁడు రేవతియొద్దకుఁ బోయి యామె మొగమునొద్ద మోమును జేర్చి యామె యుచ్ఛ్వాసనిశ్వాసములనందే బాగుగఁ బరీక్షించెను. రేవతి యిప్పుడు క్లోరోఫారమ్ వలననే స్మృతి తప్పి యున్నదని నిశ్చయించుకొనెను. ఇఁక సందేహమున కట్టి కారణము నగపడదు. అప్పుడు దేవేంద్రవిజయుఁడు మృదుస్వరముతో "అమ్మా! తులసీబాలా! ఇఁక నీకష్టము లన్నియు నేటితో వదలిపోవును లెమ్మా!" అనియెను.

౮

వెలుపలినుండి జమీలా "గిరిధారీ! గిరిధారీ!" అని పిలుచుచుండెను.

దేవేంద్రవిజయుఁడు గిరిధారికంఠస్వరము ననుకరించి "మరల నేమిటండి? నీ కేమి వచ్చినది? నీవు లేచి రాఁగూడదా?" అనియెను.

జమీ: ఇచ్చట దుప్పటియును మంచమువెట్టెయు నున్నవి. వచ్చి తీసికొని పొమ్ము.

దే: ఉండనిమ్ము; నీచెల్లెలు దీసికొనివచ్చుచుండ దెబ్బ తగిలినది.

జమీలా యామాట విని తకపక నవ్వుచు లోపలఁ బ్రవేశించుచుండుటను దేవేంద్రవిజయుఁడు గవాక్షద్వారమునుండి చూచుచుండెను. దేవేంద్రుని హస్తమునందు బాకువెట్టిన తివాసీలు చంద్రకిరణములలో మిలమిల మెఱసిపోవుచుండెను.

మెల్లఁగ జామీాలియా గృహద్వారమునొద్దకు వచ్చి మెల్లఁగ "గిరిధారీ" అని పిలిచెను.

అప్పుడు దేవేంద్రుఁడు ధామ్మని రివాల్వరును ప్రేల్చెను. తీవ్రోజ్జ్వలజ్వాలాపరంపర జామీాలియాకన్నులను మిఱుమిట్లు గొలుపుచు నామెమొగముపైఁ బ్రసరించెను. అప్పుడు కర్కశస్వరముతో దేవేంద్రుఁడు "జామీాలియా! గిరిధారి యిచ్చట లేఁడు. ఇచ్చట నీకొఱకు నేనె నిరీక్షించి యున్నాను" అనియెను.

జామీాలియా నిలువున నీరై యతివిస్మయముతో "దేవేం—ద్ర—వి—జ—యా!" అనియెను.

దే: ఔను. దేవేంద్రవిజయుఁడే నీపాలిటి యముఁడు! నీ శత్రువు, నీపరమశత్రువు. ఒక్కయడుగు కదిపితివో నిన్ను నిలువునఁ గాల్చివైచెదను! జాగ్రత్త! ఇంతకాలమునుండియు నీవు నన్ను నానాబాధలఁ బెట్టితివి. నీమూలముననే నన్నాళ్ళనుండియూ కడుపునిండ నన్నమైనఁ దినుట లేదు. నీకపటతంత్రములఁ భేదించుటలోనే నావిజ్ఞానమంతయు వమ్మైపోయినది. ఇఁక నీకు నిష్కృతి లేదు. దేవేంద్రునిచేతులనుండి నీకింకమాత్రము విముక్తి లేదు. తొందరపడి యడుగు గదిపితివో [illegible] నొందక మానవు.

అని ధిక్కరించుచు దేవేంద్రవిజయుఁడు క్రోధోన్మత్తుఁ డైపోయెను. అతని నయనద్వయమునుండి నగ్నిస్ఫులింగములు బయలు దేరుచుండెను.

జామీలియా భయపడలేదు. ఆమె తనయఖండప్రభా వమును ప్రత్యక్షముగఁ జేసికొని మందహాసము చేయుచు 'ఓరీకి కందా! నన్ను తిరస్కారముతోఁ గాల్చెదవా? దేవేంద్రవిజయా జామీలియానా తిరస్కారముతోఁ గాల్చి చంపుట? చంపజాలవు! నీ కంతటి సామర్థ్యము లేదు. నీచేతులలో మరణించినచో జామీలియా కళంకిని కాదా? నీచేతిలోనా మరణించుట? అయ్యో! అట్లు కాకున్న మరణము రాదా? నాకు మాత్ర స్వప్నమే ఏమ మేలు కావలయును! నే నెవ్వరిఁ బ్రేమించితినో యాతని చేతిలో మరణించుటయా? దుస్సహము! అతిదుస్సహ ము! ఆమరణ మధిక తమదుస్సహ మైనది. దేవేంద్రా! దే వేంద్రా! ఇప్పటికిని చెప్పుచున్నాను. నిన్ను నేను బ్రేమించితి ని. ఇదివరకే ప్రేమించితిని. ఇప్పుడును బ్రేమించుచున్నాను! మరణించినచో మఱచిపోయెదను. ఇఁక నాకా స్మృతియుండదు. ప్రేమింపకపోయినచో నే నెట్టి యాపత్తునఁ బడిపోకయే యుందును. అట్లైనచో నిన్నింతవఱకు నీలోకమునఁ దిరుగనిచ్చియుం దునా? ఎన్ని యుపాయములు తలంచితిని. అట్లు చేయజాలకపోయి తిని. నీముఖము చూచినతోడనే యంతయు మఱచిపోవుచుం టిని. నన్నును, నాకర్తవ్యమును, ప్రపంచమునుగూడ మఱచి

పోవుచుంటిని దేవేంద్రా! నిజముగ నీవు నాకు త్రిత్వాంద్వని కాక నీకంటెను వేఱొరెట్లు గుణాధికుఁడు మఱియెవ్వండైన నా గూఢతంత్రములను భేదించుటకుఁ బ్రయత్నించినచో నట్టివాఁ డంతవాఁడైనను, ఎన్నిపాటులఁ బడినను నాశిరోజములైనను స్పృశించుటకు సమర్థుఁడు కాఁజాలకపోవును. నేనాతని నవలీలగ నిహతునిం గావించియుందును. నీవు మాత్రమా. నీయావము నకు నీగుణములకు నేనుముగ్ధురాలనై కాకయున్నచో నీవు మాత్రి మూలోకముల విన్నాళ్ళకు కడ నుండగలుగుదువు? నీ విన్నాళ్ళ క్రిందట మరణించియుందువో యెవ్వరు చెప్పఁగలరు? అప్పు టికి నీవు మరల నచ్చుటను జన్మించియుందువు. నిన్ను శ్రమించుటయే యీ సర్వనాశనమునకును గారణమైనది. నాయమంగళమును నేనే కోరుకొంటిని. నామృత్యువును నేనే పిలిచికొంటిని. ఏమి చేయుదును? నామనసు నావశమున లేదు. నామనస్సునకు దాసినై పోయితిని? నీవు నీగురుఁడగు నరిం దమునకు సాహాయ్యము చేయునప్పటినుండి నాగురుఁడును నా స్వామియునగు పూత్‌సాహెబును బట్టుకొన్నప్పటినుండి నిన్ను నే నేకతన్నులతోఁ జూచుచుంటినో నాకే తెలియుట లేదు. దేవేంద్రా! ఈమాటమాత్రము చిరకాలము వరకును జ్ఞప్తి యందుంచుకొనుము. ఏజామాలియా నీకుఁ బరమశత్రువైయుండి నదియో, యా జమీలియాయే నీ ప్రియకాంక్షిణి. ఏ నీవు జమీలియాకుఁ బరమశత్రువైయుండునో యాపినే జమీ

లియా! హా! కటా! ధీశ్వర! దయా, నేను నీ కోటలో భయంకరమరణ దయాళన నను భరించజాలను. నా యంతట నేనే మరణింతును. చూడుము! నీకరణ సాహాయ్యమున నే మరణింతును. మందహాసము చేయుచు మరణింపగలను. నీవు జూలియెట్ మరణమును ముందే హాస్య నయనములతో, జూచుచుందువు. నేనును నిన్ను జూచుచు చూచుచు మందహాస వదనముతో మరణింతును!"

అని చెప్పుచు జూలియెటా, బాకుతో దనవక్షమునందు దారుణముగ బొడుచుకొనెను. ఛిన్నమైన గ్రోవినుండి వసంతమునందలి శోణితధారలు ప్రవహింప నారంభించెను. అయినా భారతముచే బాధ దుస్సహమైపోయెను. జూలియెటా తన రెండు చేతులతోడను గాయముపై కదిమి రక్తధారను నాపుటను నడి గాలికి దిగబడినకనుకన్నుల్లోంచి నీరు వడకుచు క్రింద బడిపోయెను. ఆమె వదన మండలమునను, నయనద్వయమునను మృత్యుచ్ఛాయాచ్ఛాదితములైపోయెను. ఇంకను ఖిలము వేగముతో శోణితధార లామెను గ్యాంగ్రిసులను తడిపి వేయుచునేయుండెను. ఆమెవినిన మతియు, నాగడి యంతయును రక్తధారాప్లావితమైపోయెను. విచ్ఛిన్నమై, వాతవికంపితమై రక్తసిక్తమైన పరిలిప్తమై పడియున్న రక్తకమలమువలె జూలియెటా యాస్థలమునందే పడి పొరలుచుండెను. ఆమె యప్పటనే మరణించినది!

దేవేంద్రవిజయుని కరుణాకల్పవృక్షరూపిణి యగు దాముల యూర్ధ్వ
మున నానావిధములగు పరాభూతమై అంతరించిపోయినది.

ఆసమయమునం దచ్చట దేవేంద్రవిజయుని ముఖమును పరీక్షించినవా రెవ్వరైన నున్నచో నవ్వా డాతనివిశాలనయనములు నిర్నిరీక్షకములుగ గాని శూన్యములుగ గాని లేవని తప్పక ప్రమాణము చేసి చెప్పఁగలిగియుందురు. ఔను, అవ్వా డాతని విస్మయవిస్ఫారిత నయనయుగళము నుండియుఁ జటుకు చిటుకుమని యశ్రుబిందువులు జారుచునేయుండెను!